

THE BRITISH ESPERANTIST

The Official Organ of the British Esperanto Association.

VOL° VI. N-RO 68.

AUGUSTO, 1910.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO, AFRANKITE.

EN GRANDA BRITUJO.

Por unu jaro ... 3 ŝilingoj.
Unu numero ... 3 pencoj.

EKSTERLANDE.

Por unu jaro ... \$0.75, fr.4, M.3.
Laŭ Internacia Mono ... Sm. 1.50.
Abonoj estas akceptataj ĉe la komenciĝo de ĉiu monato, kaj devas esti pagataj per poŝtomandato aŭ Ĉekbanka transpagilo. Sin turni al la Sekretario, 133-136, High Holborn, London, W.C.

REDAKCIO.

Manuskriptojn, k.t.p., oni bonvole sendu al la Redaktora Komitato, 133-136, High Holborn, London, W.C.
Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton korekti la erarojn de stilo, k.t.p.
Ordinare oni ne povas resendi artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ.

Pri Anoncoj, sin turni al la Direkcio, THE BRITISH ESPERANTIST, 133-136, High Holborn, London, W.C.

ENHAVO.

	PAGO
La Hejmenveno (Sir A. Conan Doyle). P. KALISKY ...	141
La Lasta Testamento de Charles Lounsbury (Williston Fish). E. D. DEANS...	147
Per Esperanto. A Comedy in One Act. By W. M. PAGE...	148
Practical Use of Esperanto to the Traveller. E. MARKLEW ...	150
Kiel Mi Transpasis la Manche'on. B. METAXAS...	150
Libraro kaj Gazetaro ...	151
Esperanto Progress Abroad ...	152
Universala Raskongreso ...	153
Portu la Stelon! Versaĵo de HARRISON HILL ...	155
Leterkesto ...	155
Brita Kroniko ...	156
B.E.A. Council Meeting ...	158
Of Interest to Teachers ...	159
B.E.A. New Members, Examinations.—C.P.K., F.K.I. ...	160

La Hejmenveno.

De SIR ARTHUR CONAN DOYLE.

En la printempo de la jaro 528a, brigeto komercis kiel pasaĝersipo inter Halcedono sur la Azia marbordo kaj Konstantinoplo. La matenon pritraktatan, kiu estas la festotago de S. Georgo, la ŝipeto estis plena de ekskursantoj, kiuj celis la grandan urbon por partopreni en la religiaj kaj festaj okazontaĵoj, kiuj karakterizis la festotagon de la Megalo-martiro, unu el la ĉefaj okazoj en la tuta vasta hagiologio de la Orienta Eklezio. La tago estis bela kaj la venteto neforta, tiel ke la pasaĝeroj en festema humoro povis ĝui sentime la multajn interesaĵojn, videblajn dum la alproksimiĝo de l' ŝipo al la plej granda kaj bela ĉefurbo en la mondo.

Je ilia dekstra flanko, dum ili trarapidis la mal-larĝan markolon, etendiĝis la Azia marbordo, semita per blankaj vilaĝoj kaj la multaj dometoj montriĝantaj el la arbaretoj, kiuj ĝin ornamis. Antaŭ ili la Insuloj de la Princo, leviĝante kiel smeraldoj el la profunde safira bluo de la Marmora Maro, kaŝis momente la vidon de la ĉefurbo. Kiam la brigo ĉirkaŭiris ĉi tiujn, jen la granda urbo subite ekaperis, kaj leviĝis de la homplena ferdeko murmuro de admirado kaj miro. Vico super vico ĝi kuŝis, blanka, briletanta, cento da kupraj tegmentoj kaj oritaj statuoj ardantaj en la suno, kaj super ĉio la

belega brilanta kupolo de S. Sofio. Vidate kontraŭ fono el sennuba ĉielo ĝi similis revurbon — tro delikata, tro etere ravanta por ĉi tiu mondo.

En la antaŭo de la ŝipeto troviĝis du vojaĝantoj de stranga aspekto. Unu estis tre bela knabo, dek- aŭ dekdu-jara, malblonda, kun delikate ĉizita profilo, malhelaj bukligemaj haroj kaj viglaj nigraj okuloj, plenaj de inteligenteco kaj la ĝojo de l' vivo. La alia estis nejunulo kun malgrasa vizaĝo kaj griza barbo, kies malmildajn trajtojn lumigis rideto ĉe l' ekvido de la ekscitiĝo kaj interesiĝo, kun kiu lia juna kunulo rigardis la belan malproksiman urbon kaj la multajn ŝipojn amasiĝantajn en la mal-larĝa markolo.

— Jen! Vidu! — ekkriis la knabo. — Rigardu la grandajn ruĝajn ŝipojn, kiuj eliras el tiu haveno. Efektive, via Sankta Moŝto, ili estas la plej grandaj el ĉiuj ŝipoj de la mondo!

La maljunulo, kiu estis la Abato de la monaĥejo de S. Niceforo en Antioĥo, metis la manon sur la ŝultron de la knabo.

— Estu singardema, Leono, kaj parolu malpli laŭte, ĉar ĝis ni vidos vian patrinon, ni ne devas nin malkaŝi. Pri la ruĝaj galeroj, ili ja estas el la plej grandaj, ĉar ili estas la Imperiestraj militŝipoj, kiuj foriras el la Haveno de

Teodozo. Ĉirkaŭ tiu verda terkapo troviĝas Ora Korno, kie kuŝas la komercŝipoj. Sed jen, Leono, se vi per la okuloj sekvos la vicon de konstruaĵoj post la granda preĝejo, vi vidos longan vicon de kolonoj antaŭe de la maro. Ĝi signas la Palacon de la Imperiestroj.

La knabo ĝin fikse rigardis.

— Kaj mia patrino estas tie? — li flustris.

— Jes, Leono; via patrino la Imperiestrino Teodora kaj ŝia edzo la granda Justiniano loĝas en tiu palaco.

La knabo rigardis penseme al la vizaĝo de la maljunulo.

— Ĉu vi estas certa, Pastro Luko, ke mia patrino ja ĝojos min revidi?

La abato deturnis la vizaĝon por eviti la demandantajn okulojn de la knabo.

— Oni ne povas diri, Leono. Ni povas nur provi. Se okazos, ke ne estas loko por vi, ĉiam do estos bonveno por vi ĉe la frataro de S. Niceforo.

— Kial vi ne avertis mian patrinon pri nia alveno, Pastro Luko? Kial vi ne atendis, ĝis vi ricevos ŝian ordonon?

— Malproksime, Leono, estus facile rifuzi al vi. Imperiestra sendito nin haltigus. Sed kiam ŝi vidos vin, Leono — viajn okulojn, tiele similajn al la ŝiaj, vian vizaĝon rememorigantan pri iu iam amitan — tiam, se ankoraŭ estas koro de virino en ŝia brusto, ŝi vin akceptos. Oni diras, ke la Imperiestro rifuzas al ŝi nenion. Ili ne havas propran idon. Estas granda sorto antaŭ vi, Leono. Kiam vi ĝin atingos, ne forgesu la malriĉan frataron de S. Niceforo, kiu akceptis vin tiam, kiam vi ne havis amikon en la tuta mondo.

La maljuna abato gajete parolis, sed facile rimarkebla estis de lia zorgplena mieno, ke ju pli li proksimiĝis la ĉefurbon, des pli dubinda lia misio ŝajnis al li. Kio el la kvietaj klaŭstroj de Antioĥo aspektis facila kaj natura, nun ŝajnis duba kaj malklara, kiam tiel proksime brilis la oraj kupoloj de Konstantinoplo.

Antaŭ dek jaroj, mizera virino, kies eĉ nomo estis abomenaĵo tra la tuta Orienta mondo, kie ŝi estis tiel malbonfama pro sia malĉasteco kiel bonfama pro sia beleco, venis al la pordo de la monaĥejo kaj sukcese logis la monaĥojn akcepti ŝian ideton, la infanon de ŝia honto. Tie li restadis. Sed ŝi, Teodora la voluptulino, reirante al la ĉefurbo kaptis, per la plej stranga sortbato, la ekamon kaj fine la daŭran amon de Justiniano, la heredonto al la trono. Kaj poste, ĉe la morto de sia onklo, la junulo iĝis la plej eminenta monaĥo sur tero, kaj faris el Teodora ne sole sian edzinon kaj Imperiestrinon sed absolutan registinon, kun potenco egala kaj sendependa de la sia. Kaj ŝi la malpurigintino levis sin laŭ la digno de sia alta rolo, kaj severe sin fortranĉis de ĉio rilata

al sia estinta vivado kaj jam montris, ke ŝi fariĝos eminenta registino, pli forta kaj pli saĝa ol la edzo, sed sovaĝa kaj venĝema kaj nefleksigema, firma apogilo por amikoj, sed terurajo al malamikoj. Tia estis la virino, al kiu la Abato Luko el Antioĥo kondukas Leonon, ŝian forgesitan filon. Se ŝi foje ekmemoris al la tempo kiam, forlasite de sia amanto Ecebolo la guberniestro de la Afrika Pentapolo, ŝi piediris tra Malgrandazio kaj lasis sian infaneton ĉe la monaĥoj, estis ja nur por ŝi konvinkilo, ke la frataro tie apartigita for de la mondo neniam identigos Teodora la Imperiestrinon kun Teodora la malĉasta vagulino, kaj, ke la frukto de ŝia peko restos eterne kaŝita kontraŭ ŝia Imperiestra edzo.

La brigeto nun jam ĉirkaŭiris la pinton de la Akropolo, kaj la longa blua akvejo de la Ora Korno kuŝis antaŭ ĝi. La alta muro de la Teodozo flankis la tutan havenon, sed mallarĝa strio de tero restis inter ĝi kaj la akvorando por utili kiel kajo. La ŝipo albordiĝis apud la Neoria Pordego, kaj la pasaĝeroj, rapide esplorite de la areto da kaskhavaj gvardioj, kiuj mallaboris sur ĝi, estis liberaj trairi en la grandan urbon.

La abato, kiu jam faris kelkajn vizitojn al Konstantinoplo pro aferoj de la monaĥejo, marŝis per la decida paŝo de tiu, kiu konas sian lokon; sed la knabo timigate kaj tamen plaĉate de la svarmado de la popolamaso, la muĝo kaj bruo de pasantaj ĉaroj, kaj la aspekto de l' grandiozaj konstruaĵoj, tenegis la pendantan kitelon de sia kunulo, avide rigardante ĉirkaŭe en ĉiun direkton. Trapasante la krutajn kaj mallarĝajn stratojn, kiuj kondukis supren for de la akvo, ili eliris sur placon, kiu ĉirkaŭas la grandiozan konstruaĵaron de S. Sofio, la granda sanktejo komencita de Konstantino, sanktigita de S. Krizostomo kaj nuntempe la sidejo de la Patriarko kaj la centro mem de la Orienta Eklezio. Nur post multaj krucosignoj kaj genufleksoj la pia abato fine sukcesis preterpasi la respektigatan sanktejon de sia religio kaj rapidi antaŭen al sia malfacila tasko.

Pasinte antaŭ S. Sofio, la du vojaĝintoj trairis la marmore pavimitan Aŭgusteŭmon kaj vidis dekstre la oritajn pordegojn de la Hipodromo, tra kiuj puŝiĝadis vasta amaso de homoj; ĉar kvankam la matenon oni dediĉis al la religia ceremonio, la postmatenon oni donis al la sekularaj festajoj. Tiom fortega estis la premado de la amaso, ke la du fremduloj nur malfacile sin liberigis el la popolfuo kaj atingis la arkegon el nigra marmoro, kiu formis la eksteran pordon de la palaco. Interne, grandioza deĵoranta gardisto kun ora kresto malafable ordonis, ke ili haltu, kaj metis sian brilantan lancegon trans iliaj brustoj, ĝis superulo donos permeson eniri. Oni jam diris tamen al la

abato, ke ĉiuj baroj foriĝos, se li citos la nomon de Bazilo la Eŭnuko, kiu deĵoras kiel Ĉambelano de la Palaco kaj ankaŭ kiel Parakimomeno — altranga ofico, kiu signifis, ke li dormas ĉe la pordo de la Imperiestra dormoĉambro. La talismano efikis mirinde, ĉar ĉe la ekaŭdo de tiu potenca nomo la Prostofatero, aŭ estro de la Palaca Gvardio, kiu hazarde troviĝis tie, tuj forsendis unu el siaj soldatoj kun ordono konduki la fremdulojn en la apudeston de la Ĉambelano.

Preterpasante laŭvice mezan gvardion kaj internan gvardion, la vojaĝintoj fine eniris la palacon mem kaj sekvis sian majestatan kondukanton de ĉambro al ĉambro, ĉiu pli mirinda ol la antaŭa. Marmoraj kaj oro, veluro kaj arĝento, briletantaj mozaikoj, mirindaj skulptaĵoj, ekranoj el eburo, kurtenoj el Armena teksaĵo kaj hinda silko, damasko el Arabujo kaj sukceso el la Balta Maro — ĉio ĉi tio miksiĝadis en la cerboj de la du naivaj kamparanoj ĝis doloris la okuloj kaj la sentoj ŝanceliĝis antaŭ la brilego kaj la gloro de ĉi tiu plej grandioza el ĉiuj konstruaĵoj de l' homaro. Fine, disiĝis paro da kurtenoj dense ornamitaj per oro, kaj la kondukanto ilin transdonis al nigra mutulo, kiu staris interne. Peza, grasa, brunhaŭtulo kun granda, molega, kalva vizaĝo paŝadis tien kaj reen tra la malgranda ĉambro, kaj ĉe ilia eniro turnis sin al ili kun abomena kaj minacanta rideto. Liaj grasaj lipoj kaj pendantaj vangoj similis al tiuj de maldelikatega maljuna virino, sed super ili brilis paro da nigraj, malbonvolaj okuloj, plenaj de sovaĝa profundeco de observado kaj juĝado.

— Vi eniris la palacon uzinte mian nomon — li diris. — Estas unu el miaj fanfaronoj, ke kiu ajn povas min atingi tiamaniere. Sed malbone estas por tiuj, kiuj ĝin provas sen efektiva bezono. — Denove li faris rideton, kiu igis la timigatan knabon tenegi al la pendanta ŝtofa kitelaĵo de l' abato.

Sed la ekleziulo estis homo sentima. Ne timigite de la malfavora mieno de la eminenta Ĉambelano, nek de la minaco kuŝanta en liaj vortoj, li metis manon sur la ŝultro de sia juna kunulo kaj sin prezentis al la eŭnuko kun memfida rideto.

— Mi havas nenian dubon, Ekscelenco — li diris — ke la graveco de mia misio donis al mi la rajton eniri la palacon. La sola afero, kiu maltrankviligas min, estas ĉu ĝi ne estas ankaŭ tiel grava, ke mi ne povas permesi al mi, malkaŝi ĝin al vi aŭ ja al kiu ajn krom la Imperiestrino Teodora, pro tio, ke ŝin solan ĝi koncernas.

La dikaj brovoj de la eŭnuko kuntiriĝis super liaj malicaj okuloj.

— Tiujn vortojn vi devas pruvi — li diris. — Se mia favoranta mastro — la eterne glora

Imperiestro Justiniano — ja ne malestimas enlasi min en sian konfidon la plej intiman en ĉiaj aferoj, estus strange, se estas temo konata de vi, kiun mi ne rajtas priaŭdi. Vi estas, mi konkludas laŭ via vestaĵo kaj sinportado, la abato de iu Azia monaĥejo, ĉu ne?

— Vi estas prava, Ekscelenco. Mi estas la abato de monaĥejo de S. Niceforo en Antioĥo. Sed mi rediras, ke mia informo estas efektive por la orelo de la Imperiestrino Teodora sola.

La eŭnuko estis videble embarasita kaj lia scivolo pli viva pro la persistemo de la maljunulo. Li pli proksimiĝis, la pezan vizaĝon eltruditan, kun liaj molaĵaj brunaj manoj, kvazaŭ du spongoj, apogataj sur la jaspata tablo antaŭ li.

— Maljunulo — li diris — estas nenia sekreto, koncernanta la Imperiestrinojn, kiun mi ne rajtas ankaŭ koni. Sed se vi malkonsentas malkaŝi vian aferon al mi, estu certa, ke vi neniam ŝin vidos. Kial mi enlasu vin, se mi ne scias vian misian? Kiel mi povas scii, ke vi ne estas Maniĥea herezulo kun ponardo sub la kitelo, sopirante la sangon de l' patrino de la Eklezio?

La abato ne hezitis plu.

— Se mi trompiĝas, sur via kapo estu la kulpo — li diris. — Sciu do, ke ĉi tiu junulo Leono estas la filo de Teodora la Imperiestrino, delasite de ŝi en nia monaĥejo antaŭ dek jaroj en la unua monato post lia naskiĝo. Ĉi tiu papiruso, kiun mi jen donas al vi, montros, ke tio, kion mi diras, estas absolute nedubebla.

La eŭnuko Basilo prenis la manuskripton, sed lia rigardo estis direktata al la knabo, kaj liaj trajtoj montris miregon pri la informo, kiun li ricevis, kaj ruzan pripenson por fari al si el ĝi profiton.

— Li ja similegas la Imperiestrinojn! — li murmuris, kaj tiam, ĉe subita suspekto — Ĉu ne estas la akcidento de tiu simileco, kiu enkapigis al vi tiun ĉi projekton, maljunulo?

— Al tio estas nur unu maniero respondi — diris la abato. Demandu al la Imperiestrino mem ĉu tio, kion mi diras, ne estas vera, kaj donu al ŝi la ĝojigan informon, ke ŝia knabo ankoraŭ vivas kaj sanas.

La firma tono, kune kun la atesto de la papiruso kaj de la bela vizaĝo de l' knabo forigis de la eŭnuko la lastan ombron de dubo. Jen grava fakto, sed kiel li povos ĝin utiligi? Antaŭ ĉio, kian profiton li povas el ĝi ricevi?

Li staris kun la grasa mentono apogita sur la mano, pripensante la ideon en sia ruza cerbo.

— Maljunulo — li diris — al kiu vi jam diris ĉi tiun sekreton?

— Al neniu en la tuta mondo — la alia respondis. — Krom Diakono Bardaso en la monaĥejo kaj mi mem, neniu scias ion pri la afero.

— Vi estas certa pri tio?"

— Absolute certa.

La eŭnuko jam decidis. Se li sola el ĉiuj homoj sciis tiun ĉi fakton, li havus grandan potencon super sia regema mastrino. Li estis certa, ke Justiniano la Imperiestro scias pri ĝi nenion. Estus terura bato por li! Ĝi povus eĉ detrui lian amon al la edzino. Eble ŝi volus fari klopodojn, ke li neniam sciu. Kaj se li, Bazilo la eŭnuko, estos ŝia samsekretulo en ĉi tiuj klopodoj, tio lin treege proksimigos al ŝi! Ĉio ĉi tio trakuris lian cerbon dum li staris kun la papiruso en la mano, rigardante la maljunulon kaj la knabon.

— Restu ĉi tie — li diris. — Mi revenos. — Kun rapida susuro de liaj silkaj roboj li majeste deiris el la ĉambro.

Post kelkaj minutoj la kurteno ĉe la fino de la ĉambro estis flankenpuŝita, kaj reaperante la eŭnuko retenadis ĝin, dume fleksante sian malgracian korpon en profundan riverencon. Tra la interspaco paŝis malgranda, vigla virino vestita per ora teksaĵo, kun pendanta ekstera mantelo kaj ŝuoj el la imperia purpuro. La koloro sola montris, ke povas esti neniu krom la Imperiestrino mem, sed la digneco de ŝia sinportado, la senkompata aŭtoritateco de ŝiaj belegaj malpalaj okuloj kaj la perfekta beleco de la fiero vizaĝo, ĉio proklamis, ke povas esti sole tiu Teodora, kiu, malgraŭ la malaltrangeco de ŝia naskiĝo, estis la plej majesta kiel ankaŭ la plej nature belega el ĉiuj virinoj en ŝia tuta regno. Malaperis jam de longe la bufonaĵoj, kiujn lernis la filino de Akacio la ursdresisto en la amfiteatro; malaperis ankaŭ la facila petol-emeco de la malĉastulino, kaj kio restis estis la inda kunulino de granda Reĝo, la egalmezura digneco de iu, kiu estas ja, ĝis la plej lasta ero, Imperiestrino.

Ignorante la du virojn, Teodora marŝis al la knabo, metis siajn du blankajn manojn sur liajn ŝultrojn kaj rigardis enserĉante, komence kun nekaŝita suspekto kaj fine kun milda rekonado — en tiujn grandajn brilantajn okulojn, kiuj ja reflektis la ŝiajn. Komence la senteman knabon timigis la malvarma fiksa demandado de la rigardo, sed ĉe ĝia dolĉiĝo lia propra spirito ekrespondis, ĝis subite, kun ekkrio — Patrino! patrino! — li ĵetis sin en ŝiajn brakojn, la manojn plektitajn ĉirkaŭ ŝia kolo, la vizaĝon prematan al ŝia brusto. Forportite de la subita natura ekbolo de emocio, ŝi alkaptis plipreme al si la korpon de la knabo kaj tenegis lin momente al sia koro. Tiam, la forteco de la Imperiestrino venkis tuj la nedaŭran malfortecon de la patrino, ŝi depuŝis lin, kaj manordonis, ke oni lasu ŝin sola. La du servantaj sklavoj rapidigis la du vizitantojn el la ĉambro. Bazilo la eŭnuko iom atendis, rigardante malsupren al sia mastrino, kiu estis ĵetinta sin sur damaskan kanapon, kun la lipoj blankaj kaj la brusto maltrankvila pro la tumulto de sia emocio. Ŝi

abrupte rigardis supren kaj renkontis la ruzan rigardon de la Ĉambelano, per sia virina instinkto sentante la minacon, kiun ĝi enhavis.

— Mi estas sub via potenco — ŝi diris. — Ĉi tion la Imperiestro neniam devas scii.

— Mi estas via sklavo — diris la eŭnuko kun sia dube signifa rideto. — Mi estas ilo en via mano. Se estas via volo, ke la Imperiestro sciu nenion, kiu do lin informos?

— Sed la monaĥo, la knabo? Kion ni faru?

— Estas nur unu vojo sendanĝera, diris la eŭnuko.

Ŝi rigardis lin terurite. Liaj spongosimilaj manoj montris malsupren al la planko. Ekzistis subtera mondo al ĉi tiu belega palaco, ombro ĉiam tre proksima al la lumo, regiono de malhelaj trairejoj, de kaŝe gardataj anguloj, de senbruaĵoj, senlangaj sklavoj, de subitaj, akraj ekkriegoj en la mallumo. Al tio montris la eŭnuko.

Terura konflikto ŝiris ŝian bruston. La belega knabo estas la ŝia, karno de ŝia karno, osto de ŝia osto. Ŝi ĝin sciis absolute sendube. Li estas ŝia sola infano kaj ŝia tuta koro sopiregas al li. Sed Justiniano! Ŝi konis la strangajn limojn de lia karaktero. Ŝia pasinta vivo estis jam forgesita. Ĝin li forigis per speciala imperiestra dekreto publikigita tra la tuta Imperio, kvazaŭ ŝi denove naskiĝus per la potenco de lia volo kaj la kunesto de lia persono. Sed ili restis sen infanoj, kaj ekvidi tiun, ne lian, pikus lin ĝis la koro. Ŝian malnoblan estintecon li povas forigi el sia memoro, sed se ĝi alprenos la konkretan formon de tiu ĉi bela knabo, kiel, tiam, li povos preterlasi ĝin kvazaŭ ĝi neniam ekzistis? Ĉiuj ŝiaj instinktoj kaj ŝia intima kono de la homo montris al ŝi, ke eĉ ŝia ĉarmo kaj ŝia influo eble malsukcesus en tiaj cirkonstancoj ŝin savi de pereco. Li eksedzinigus ŝin tiel facile, kiel li ŝin levis. Ŝi balanciĝas sur kapturiga pinto, la plej alta en la mondo, kaj ju pli alta, tamen des pli malalten la falo. Ĉio, kion povas doni la mondo, kuŝas nun ĉe ŝiaj piedoj. Ĉu ŝi risku la tuton — por kio? Por malforteco, malinda de Imperiestrino, pro malsaĝa novnaskita spasma de amo, pro io, kio en tiu sama mateno ankoraŭ tute ne ekzistis en ŝi. Kiel ŝi povus esti tiel malsaĝa, riski tion da substanco por ombraĵo tiela?

— Lasu ĝin al mi — diris la bruna atenta vizaĝo super ŝi.

— Ĉu nepre devas esti... la morto?

— Estas nenio vera sekureco krom per tio. Sed se via koro estas tro kompatema, do per la perdo de vidpovo kaj parolkapablo...

Ŝi vidis en ŝia imago la blanke varmegan feron proksimigatan al tiuj belegaj okuloj, kaj la penso tremigis ŝin.

— Ne, ne, prefere la morto ol tio!

— La morto do estu. Vi estas saĝa, Imperiestrino glorega, ĉar jen sole la vera sekureco kaj certeco pri la silento.

— Kaj la monaĥo?

— Li ankaŭ.

— Sed la Sankta Sinodo! Li estas tonsurita pastro. Kion farus la Patriarko?

— Silentigu lian babileman langon. Poste ili faru, kiel ili volos. Kiel ni palacanoj sciu, ke tiu ĉi konspiranto kaptita ponardon en la mano efektive estas tio, kio li sin diras.

Denove ŝi tremegis kaj retiriĝis inter la kusenojn.

— Ne parolu pri ĝi, ne ĝin pripensu — diris la eŭnuko. Diru nur, ke vi lasas la aferon en miaj manoj. Ne, do, se vi ne povas ĝin diri, nur balancu la kapon, kaj mi akceptas ĝin kiel vian signalon.

En tiu momento trairis antaŭ la imago de Teodora vizio de ĉiuj ŝiaj malamikoj, de ĉiuj, kiuj envias ŝian altiĝon, de ĉiuj kies malamo kaj malestimego leviĝus en blekego de ĝojo, kiam ili vidus la filinon de la ursdresisto deĵetitan denove en tiun abismon, el kie oni ŝin tiris. Ŝia vizaĝo severiĝis, la lipoj streĉiĝis, ŝiaj manetoj interplektiĝis en la dolorego de ŝia penso.

— Faru! ŝi diris.

Tuj, kun terura rideto, la sendito de la morto rapidis el la ĉambro. Ŝi laŭte ĝemis kaj sin enigis pli profunden inter la silkaj kusenoj, ekprenante ilin freneze per konvulsiaj spasmantaj manoj.

La eŭnuko ne perdis tempon, ĉar ĉi tiu afero nur plenumiĝu, kaj li fariĝos — escepte por iu sensignifa monaĥo en Malgrandazio, kies sorto baldaŭ eldecidiĝos, la sola partoprenanto en la sekreto de Teodora, kaj sekve la sola homo, kiu povas regi kaj fleksi tiun plej ordoneman naturon. Rapidante en la ĉambron, kie atendis la vizitantoj, li donis la fatalan signalon, nur tro konatan en tiu fera epoko. Tuj la nigraj mutuloj deĵorantaj ekkaptis la maljunulon kaj la knabon, rapide trenante ilin tra longa koridoro en malpli luksan parton de l' palaco, kie la pezaodoro de bongustaj kuiritajoj proklamis la lokon de la imperiestra kuirejo. Flanka koridoro kondukis al peze barita pordo el fero, kiu siavice malfermiĝis al akre dekliva ŝtonŝtuparo, malforte lumata de murlampoj. Supre kaj malsupre staris muta gardisto simila al ŝtona statuo, kaj malsupre, inter la nigraj kaj timigaj koridoroj, el kiuj malfermiĝis la karceroj, vico da niĉoj estis okupataj de similaj deĵorantoj. La kompatindajn vizitantojn oni trenis brutale tra serio de ŝtonpavimitaj kaj malgajigaj koridoroj ĝis ili deiris pluan longan ŝtuparon, kiu tiel profunde eniris la teron, ke la sento de malsekeco en la peza aero kaj la ĉirkaŭa gutetado de akvo montris, ke ili penetris

ĝis la nivelo de la maro. Ĝemoj kaj blekoj kvazaŭ de malsanaj bestoj, elirante el diversaj kradaĵoj, kiujn ili preterpasis, montris, kiom multaj pasigas la tutan vivon en tiu malseka kaj venena atmosfero.

Ĉe la fino de tiu ĉi plej profunda koridoro troviĝis pordo, kiu enlasis al sola granda volbita ĉambro. Ĝi estis sen meblo, sed en la mezo troviĝis granda kaj peza ligna tabulo krampita per fero. Tio kuŝis sur kruda ŝtona parapeto surgravurita je skribaĵoj nekonataj de la orientaj profesoroj, ĉar la antikva puto konstruiĝis antaŭ ol la Grekoj fondis Bizantion, kiam homoj de Kaldeo kaj Fenicio per grandegaj senmorteraj blokoj konstruis multe pli profunde, ol la nivelo de la urbo Konstantinoplo. La pordo fermiĝis, kaj la eŭnuko signis al la sklavoj, ke ili forprenu la ŝtonplataĵon, kiu kovris la puton de la morto. La timigata knabo ekkriis laŭte kaj tenegis al la abato, kiu, palega kaj tremanta, pledegis por fandi la koron de la senkompata eŭnuko.

— Vi jane mortigos la senkulpan knabon! — li ekkriis. — Kion li faris? Ĉu lia kulpo estas, ke li ĉi tien venis? Mi sola — mi kun la diakono Bardas — estas kulpa. Punu nin, se iu ja devas esti punata. Ni estas maljunaj. Por ni estas aŭ hodiaŭ aŭ morgaŭ. Sed li, li estas tiel juna kaj bela, kun la tuta vivo ankoraŭ antaŭ li. Ho, sinjoro — ho, Ekscelenco, vi ne estas tiel senkompata, ke vi lin dolorigus! — Li ĵetis sin genuen kaj ektenegis la krurojn de la eŭnuĥo, dum la knabo plorĝemis kompatinde kaj rigardis per teruroplenaj okuloj la nigrajn sklavojn, kiu fortiras la lignan tabulon de la antikva parapeto sube. La sola respondo, kiun faris la Ĉambelano al la frenezaj petegoj de l' abato, estis preni ŝtonon de sur la rando de l' puto kaj ĝin enĵeti en la truon. Oni ĝin aŭdis frapetadantan kontraŭ la malnova malseka ŝima muro ĝis ĝi falis kun kaveca sono en ian malproksiman subteran lageton. Tiam li signalis per la manoj, kaj la nigraj sklavoj sin ĵetis sur la knabon kaj lin forŝiris de lia zorganto. Tiel akra kaj laŭta estis lia krio, ke neniu aŭdis la alproksimiĝon de l' Imperiestrino. Per subita kuro ŝi eniras la ĉambron kaj enbrakigas sian filon.

— Ne estos! Ne povas esti! — ŝi ekkriis. — Ne, ne, karulo, karuleto mia, ili ne faros al vi malbonon! Mi estis freneza ĝin pripensi, freneza kaj abomena ĝin ekrevi. Ho dolĉeta mia, pensi, ke via patrino volus sin makuli per sango de sia propra filo!

La eŭnuko kuntiris la brovojn ĉe la malsukceso de sia projekto, ĉe ĉi tiu plua elmonstro de virina kaprico.

— Kial mortigi ilin, Moŝtego, se ne plaĉas al via kompatanta koro? — li diris. — Per tranĉilo kaj brulfero oni povus silentigi ilin eterne.

Ŝi ne atentis liajn vortojn.

— Kisu min, Leono — ŝi kriis. — Mi nur sentu unufoje la molajn lipojn de mia propra infano sur la miaj. Nun denove! Ne, ne plu, aŭ mi malfortiĝos por tio, kion mi ankoraŭ devas diri kaj fari. Maljunulo, vi tre proksimiĝas al natura morto, kaj mi ne povas kredi, laŭ via respektinda aspekto, ke mensogoj facile falos de viaj lipoj. Vi ja, ĉu ne, gardis mian sekreton tra ĉiuj pasintaj jaroj?

— Ja efektive, granda Imperiestrino. Per S. Luko, patrono de nia domo, mi ĵuras, ke krom Diakono Bardas scias neniu.

— Do viaj lipoj ankoraŭ restu sigelitaj. Se vi restis fidela ĝis nun, mi ne vidas, kial vi ekbabilus en la estonteco. Kaj vi, Leono — ŝi turnis la mirindajn okulojn kun stranga mikso de severeco kaj amo al la knabo — ĉu mi povas fidi je vi? Ĉu vi gardos sekreton, kiu vin neniam helpus, sed ruinigus kaj pereigus vian patrinon?

— Ho, patrino, mi ne volus vin dolori. Mi ĵuras, ke mi silentos.

— Do mi fidas vin ambaŭ. Oni tiel zorgos pri via monaĥejo kaj viaj personaj bezonoj, ke vi benos la tagon, kiam vi venis al mia palaco. Nun foriru. Mi deziras neniam revidi vin. Se alie mi farus, vi eble trovus min jen en pli milda humoro, jen pli malmilda, kaj la unu estus por mia falo, la alia por via. Sed se ekdiro aŭ famo min devigos ekkredi, ke vi min trompis, tiam vin kaj viajn monaĥojn kaj vian monaĥejon trafos tia fino, kia estos eterna admono al ĉiu, kiu volus perfidi sian Imperiestrinon.

— Mi neniam parolos — diris la maljuna Abato — nek parolos la Diakono Bardas, nek ankaŭ Leono. Por ĉiuj mi povas respondi. Sed restas aliaj, ĉi tiuj sklavoj, la Ĉambelano — eble ni estos punataj pro kulpo de alia.

— Tiel ne estos — diris la Imperiestrino, kaj ŝiaj okuloj malmoliĝis kiel silikoj. — Tiuj ĉi sklavoj ne havas voĉon, nek havas ian rimedon por rakonti la sekretojn, kiujn ili konas. Pri vi, Bazilo... — Ŝi levis sian blankan maneton kun la sama fatala gesto, kiun li mem uzis antaŭ tiel mallonga tempo. La nigraj sklavoj sin ĵetis sur lin kvazaŭ hundoj sur cervon.

— Ho, favorema mastrino, kara sinjorino, kio estas, kio estas? Vi ja ne tion volas! — li kriaĉis per sia alta akra voĉo. — Ho, kion mi faris? Kial mi devas morti?

— Vi min turnis kontraŭ mia propra sango. Vi min instigis mortigi mian propran filon. Vi intencis uzi mian sekreton kontraŭ mi. Mi tion vidis en viaj okuloj jam de la komenco. Kruela, mortigema fripono, gustumu la sorton, kiun vi mem donis al tiom multe da aliaj. Jen via puno. Mi parolis.

Kun teruro la maljunulo kaj la knabo rapidis

el la volbejo. Rerigardante ili ekvidis la rektan neflekseblan brilantan ore vestitan figuron de la Imperiestrino. Transe ili ekvidis la verde ŝiman internaĵon de la puto kaj la grandan ruĝan malfermitan buŝon de la eŭnuko, blekanta kaj preĝanta dum ĉiu ektreno de la sklavoj pli-proksimigis lin pluan paŝon al la rando. Kun la manoj kovrante la orelojn ili kuris for, sed eĉ tiele ili aŭdis tiun virinsimilan kriegon, kaj jen, poste, la pezan sonon de l' enakviĝo malproksime malsupren en la mallumaj abismoj de la tero...

El "*The Strand Magazine*" (Decembro, 1909), laŭ permeso de l' aŭtoro, tradukis P. KALISKY.

La Trankvilo.

Verkis G. L. BROWNE.

Por la trankvilo preĝas la vaganto
sur vasta maro, kiam la nebuloj
kaŝis la lunon, nek videbla restas
stel' al ŝipuloj.

Por la trankvilo petas la soldato :—
por la trankvilo ĝemas eĉ kanonoj :—
tamen ne donas tion al la homo
or' nek gemŝtonoj.

Ĉar nek trezoroj, nek imperiestra
gardostaranto pelas la tumultojn
el la spirito, nek de l' Sorto ĉasas
for la insultojn.

Vivas kontenta tiu kies patran
tablon ornamas nur modera manĝo,—
kies la dormon ne turmentas timo
pri monda ŝanĝo.

Sur kiras-ŝipojn rampas nigra Zorgo ;
ĉien ŝi rajdas kun la regimento,
pli rapidira ol la pluvopela
blovo de l' vento.

Nunan feliĉon gardu kaj rifuzu
zorgi cetere. Estu ĝojo-riĉa
eĉ en doloro, ĉar nenio estas
ĉiel feliĉa.

Jaroj konsumis Ludovikon Grandan :—
mortis ekzile la Napoleono.
Eble forgesos min la Mort', sed trafos
vin sen admono.

Domojn, bienojn, havas vi Sinjoro,—
aŭtomobilojn de plej lasta tipo :—
el ĉiu lando portas la produktojn
al vi la ŝipo.

Sed al mi donis Sorto en kompenso
amon al kara lingvo Esperanto,
kun la sopiro ĉerpi el la fontoj
de ĝia kanto.

La Lasta Testamento de Charles Lounsbury.

De WILLISTON FISH, Chicago.

Pli forta kaj lerta ol aliaj viroj li sendube estis, kaj ĉe multaj fakoj de negocado li pli kaj pli riĉiĝis, ĝis grandega estis lia riĉeco. Unu matenon, estante en sia oficejo, li sendis peton al sia notario, ke ĉi tiu venu al li posttagmeze: li intencas fari sian testamenton. Solena afero estas testamento eĉ por homoj, kies vivo estas dediĉita al la negocado, kaj kiuj kutimas zorgi pri la estonteco. Sendinte la leteron, li ne zorgis pri alia afero sed sidis ĉe sia skribotablo sola kaj silenta.

Estis tago, kiam tute juna estis la somero. La palaj arbofolioj burĝonis sur la ankoraŭ ne kurbantaj branĉoj. La parka herbo havis en sia verdo freŝecon kiel havas freŝecon la bluo de l' ĉielo kaj la flavo de la suno — freŝecon inspirantan sopirojn je la vivorejuniĝo. Petole blovis la dolĉaj sudaj ventetoj kaj poste trankviliĝis, kvazaŭ ili ne volas fine foriri.

Duonpenseme, duonsenzorge, la riĉulo skribis sur la antaŭ li blankan paperon, komencante la skribadon per ĉefliteroj tiaj, kiajn li ne uzis de la tempo kiam, lernanto en lernejo, li estis fiero pri sia skriblerteco: EN LA NOMO DE DIO, AMEN.

MI, CHARLES LOUNSBURY, estante sana en cerbo kaj memoro — li karese skribis la vorton "memoro" — nun faras kaj publikigas tiun ĉi mian lastan testamenton, por ke mi kiel eble plej juste dividu inter la homoj min postvivontaj miajn mondajn havaĵojn.

Tiun parton de mia havaĵo, kiu laŭ la opinioj de homoj kaj laŭ la ledebinditaj leĝvolumoj estas mia posedaĵo, mi ne enkalkulas en tiu ĉi mia testamento, ĉar ĝi estas negranda kaj negrava.

Mia rajto vivi, kiu estas nur dumviva havaĵo, ne estas je mia dispono, sed esceptinte la diritaĵojn, ĉion alian en la mondo mi nun komencas testamenti.

Kaj unue, mi donas al bonaj patroj kaj patrinoj, sed nur por ke ili tiujn transdonu al siaj infanoj, ĉiujn bonajn laŭdvortetojn kaj ĉiujn beletajn dorlotajn nometojn, kaj mi rekomendas al la diritaj gepatroj, ke ili tiujn uzu juste sed malavare laŭ la bezonoj de la infanoj.

Mi testamentas al la infanoj ekskluzive, sed nur por la daŭro de ilia infaneco, al ĉiuj kaj ĉiu, la leontodojn sur la kampoj kaj la lekantetojn tieajn, kun la rajto ludadi inter ili libere laŭ la kutimo de la infanoj; samtempe mi avertas ilin pri la kardoj. Kaj mi testamentas al la infanoj la flavajn bordojn de la margolfetoj kaj la orekan sablaron sub ties akvoj, kaj ankaŭ la libelojn, kiuj tuŝflugas apud la supraĵo de la

diritaj akvoj, kaj la bonodorojn de la salikoj, kiuj kisas la diritajn akvojn, kaj la blankajn nubojn, kiuj superpasas la altegajn arbojn.

Kaj mi testamentas al la infanoj la longajn, longajn tagojn, por ke en tiuj ili milmaniere estu gajaj, kaj la Nokton kaj la Lunon kaj la stelaron de la Lakta Vojo por ilia mirado, sed tamen laŭ la rajtoj poste ĉi tie donotaj al la geamantoj, kaj mi donas al ĉiu infano la rajton elekti stelon, kiu estos ĝia, kaj mi konsilas al la patro de la infano, ke li diru al tiu ĉi la nomon de la stelo, por ke la infano ĉiam memoru tiun nomon kiam la astronomion li lernis kaj jam forgesis.*

Mi testamentas al la knaboj ope ĉiujn utilajn nekulturatajn kampojn, kie ili povas pilkludi, kaj ĉiujn neĝkovritajn montetojn, kie ili povas glitveturi, kaj ĉiujn riveretojn kaj lagetojn, kie ili povas glitiri, por ke ili tiujn havu kaj posedu dum la daŭro de sia knabeco. Kaj ĉiujn herbejojn kun la tieaj trifolifloroj kaj papilioj, kaj ĉiujn arbaretojn kaj ties enhavon: sciurojn, flugzumantajn birdojn kaj eĥojn kaj strangajn bruojn, kaj ĉiujn malproksimajn viziteblajn lokojn kun la tieaj aventuroj mi donas al la diritaj knaboj, por ke tiuj estu iliaj. Kaj mi donas al la diritaj knaboj, al ĉiu, lian propran lokon vespere ĉe la kameno, kaj ĉiujn bildojn videblajn en la ardanta ligno aŭ karbo, por ĝui sen permeso nek malhelpo kaj sen ia embaraso de zorgoj.

Al la geamantoj mi testamentas ilian fantazian mondon kaj ĉion, kion ili bezonas, ekzemple la stelojn de l' ĉielo, la ruĝajn, ruĝajn rozojn sur la muro, la neĝblankecon de la kratago, la dolĉajn kanterojn de muziko aŭ ion alian, kion ili deziras por figuri unu al la alia la longedaŭrecon kaj belecon de sia amo.

Al la junuloj ope, estantaj kunigitaj en kuraĝa gajema amaso, mi donas kaj testamentas ĉiujn bruegajn inspirantajn konkursoportojn. Mi donas al ili la malestimon al la neforteco kaj la sentiman konfidon je ilia propra fortenco. Kvankam ili eble estas nekleraj kaj senkulturaj, al ili sole mi donas la povon fari daŭrajn ligojn de amikeco kaj la povon posedi kunulojn, kaj al ili mi donas ĉiujn gajajn kantojn kaj bravajn ĥoraĵojn, kun dolĉaj voĉoj por tiujn rondkanti.

Kaj al tiuj, kiuj ne plu estas infanoj aŭ junuloj aŭ amantoj, mi testamentas la memoron; kaj al ili mi testamentas la poemvolumojn de l' poetoj de estintaj tempoj, por ke ili libere kaj plene travivu ree la malnovajn tagojn; kaj al tiuj, kiuj ne plu estas aŭ junuloj aŭ amantoj, mi testamentas ankaŭ la scion pri la netaksebla altvaloro de nia bela, bona mondo.

Laŭ afabla permeso de S-ro Charles Mee, Redaktoro de "The Children's Encyclopædia," tradukis E. D. DEANS.

* Mi kredas, ke se Charles Lounsbury estus sciinta pri Esperanto, li testamentus al la Esperantistaro tiun belan verdan stelon β en *Libra*, por ke ĝi estu la nia. — *Trad.*

Per Esperanto.

A COMEDY IN ONE ACT.

BY W. M. PAGE, F.B.E.A.

DRAMATIS PERSONÆ.

COLONEL ROBERTSON : On half pay.

ROSALIND : His daughter.

HARRY CARR : Her lover.

MARY : "General," on full pay.

Scene : Parlour in Colonel Robertson's summer quarters in Pitlochry, Scotland.

Time : August.

Doors R. and L. Low window leading to garden.

Table and books. Armchair and some small chairs.

Books and papers lying scattered on floor.

MARY (*Discovered dusting with feather-duster. She picks up books found lying on floor, and arranges them on table while speaking. She wears working apron over her maid's apron.*)—'Ow I hite this plice! I am fed up with it. Wot a hole! Now 'busses, now tuppenny tube, now Diley Mile, now people to speak to, not even a pleece-man—couldn't even if yer wanted to, 'cos those here don't speak English. (*Sits in armchair.*) As I ses agine—wot a hole! If I get back agine in dear old London, I swear I shall never, never, never leave it any more. (*Looks at a book and turns over leaves.*) Now wot's all this 'ere 'e's bin readin'! 'E must be clever to read this. (*Reads "La floroj kaj la arboj estas en la ĝardeno," "La ĝardenoj estas belaj," thus:*) "Lar — floroĝ — kaĝ — lar — arboĝ — estas — en — la — gardeno? Lar — gardenoĝ — estas — belajoĝ." Ho, yus, everythink in the garden's lovely... and — I — don't — think. (*Bell rings.*) There's the bell... Who is it, I wonder? (*Goes to window and peeps through curtain.*) A man for once in a way. (*Business—removing working apron. Exit L.*)

Harry, in tourist costume, hat and stick in hand, enters L., followed by Mary.

MARY.—What name, sir?

HARRY.—Ha! Cu vi parolas Esperanton?

MARY shakes head negatively.

HARRY searches in pocket-book, produces, and gives servant visiting-card. He turns his back to her while he disposes of his hat and stick.

MARY dusts card with her feather-duster, reads it, looks Harry up and down, then, after making grimace, exit L.

HARRY (*alone*).—Here at last! Faint heart never won fair lady. Faint heart never yet won fair lady's father—and now I'm here to have another try at the old man. I wonder whether he will kick me out as he did six months ago? He has brought my precious Rosalind up here from London, thinking to keep her out of my way—forbade her to write to me—made her return all my letters unopened! Old brute! I was terribly down in the mouth, almost contemplated throwing myself into the Thames, or—ha! ha!—going into the Army, when Peters, my old college chum—(good old Peters!)—put me up to a brilliant idea. He told me that the Colonel was awfully keen on Esperanto and had written some books in it. Awfully easy to learn, said Peters, and you can master it in a month. That was last March. I bought the books, and now in this blessed month of August I reckon I can speak Esperanto as well as the most of them, and *per Esperanto* I'm going to try to get on the warm side of the old Colonel, and win for myself the finest little woman in the world. (*Going towards table.*) Ha! here are some of the Colonel's books. (*Handles them.*) "Krestomatio!"... "Hamleto!"... "Ĉu Li!"—funny book that, I'm told... "La Faraono."

Enter Rosa L., looking doubtfully at Harry.

ROSA (*with Harry's card in her hand*).—What! you here, Harry! What a surprise! (*He rushes to her and grasps her hands.*)

HARRY.—Rosa!

ROSA.—I scarcely recognised you in that costume, and with that moustache, too... But... (*confused*) I hardly know whether to be pleased to see you or not.

HARRY.—Of course you are pleased to see me.

ROSA.—No, no, Harry, you must go away. For the sake of my peace and happiness you must go. Father has never yet forgiven me for bringing you to our house in Wellington-square that night when he turned you out. He makes me miserable when he alludes to it; but I must not be hard on him, for otherwise he is the kindest of fathers.

HARRY.—There wasn't much kindness in the way he treated you and me that night. (*Limps round with action reminiscent of receiving a kick from behind.*)

ROSA.—Never mind, Harry. Go away, dear, do. Have a little patience, and all will come right. Father is just a wee bit selfish, that's all. He dreads being left alone, and the fear that someone may take me away from him for ever explains his conduct to you. That's why he has brought me up here, where I am practically tied to him.

HARRY.—Like an organ-grinder's monkey?

ROSA.—Oh, no, not so bad as that. When he is not reading his books, or writing to his correspondents, or working among his flowers, he and I sometimes have a ramble among the mountains, if his gout doesn't prevent him, or we go out for a drive. Indeed, the carriage is coming round for us soon.

HARRY (*joyfully*).—Oh, that's all right! You make an excuse to stay at home, and you and I will have a jolly time together. (*Dances about.*)

ROSA.—Don't, for goodness' sake don't make such a noise! Father's having his afternoon nap, and if you wake him up there will be a perfect pandemonium.

HARRY.—All right, Rosa, we won't wake him up just now. Let's sit down and have a good talk. (*Tries to make her sit down.*) It's meat and drink to me to see my little girl after such a long interval.

ROSA.—No, no! Harry, you must go away.

HARRY.—Why must I go away?

ROSA (*impatient*).—What shall I do? Don't you see I'm trembling? Do go away, like a good boy. I don't know what I would do if father were to come in and find me with you. I would scream!

HARRY.—Rosa! one word with you (*confidentially*). Ĉu vi parolas Esperanton?

ROSA.—Oh! no, no, no! a thousand times no! I am too fond of my own native tongue to spend my time learning rubbish like that. One Esperantist in the house is enough in all conscience, and father has given up asking me to learn. Now he only speaks to me in Esperanto when he wants to annoy me.

HARRY.—Well! that's not very encouraging.

ROSA.—Encouraging! Why?

HARRY (*significantly*).—Mi parolas Esperanton.

ROSA.—What! You? (*Laughs.*)

HARRY.—Yes! Look here, Rosa, I am Henriko Karo. Didn't you see it on my visiting-card? (*Striking an attitude.*) I am a *samideano* come to visit your father!... Ĉu vi tiŭigas?

ROSA (*laughs*).—Well! to think of you learning Esperanto! But—there!... I hear footsteps... Father is coming downstairs from his nap. I must leave you to your fate. (*Exit R.*)

Colonel enters L.; walks to table without noticing Harry.

HARRY (*advancing, exaggerating r's*).—Kolonelo Robertson, mi kredas?

COLONEL (*roars*).—What! Who are you, sir?

HARRY.—Samideano, sinjoro. Jen mia karto.

COLONEL (*softening, reads card as if shortsighted*).—"Sinjoro Henriko Karo."

HARRY.—Pardonu mian neanoncitan viziton. M,

estas turisto en tiu ĉi parto de bela Skotlando, kaj kiam mi estis en Londono, oni informis min ĉe la B.E.A., ke vi loĝas ĉi tie, kaj mi kuraĝis viziti vin en via ĉarma domo.

COLONEL.—Vi estas bonvena, sinjoro. Mi ne ofte havas okazon interbabiladi kun samideano kaj la ekzercigado estas granda plezuro por mi.

HARRY.—Estas por mi granda honoro saluti la gloran aŭtoron de la "Verda Internacia Legolibro."

COLONEL.—Vi do konas la malgrandan libreton, kiun mi verkis?

HARRY.—Bone! dum monatoj ĝi estis mia konstanta kunulo. Granda ĝojo devas esti al vi scii, ke per via legolibro vi donas tiom da intereso kaj plezuro al miloj da homoj.

COLONEL.—Vi flatas min, sinjoro. Mi konfesas, ke kiam mi eksigis el la armeo, mi ne sciis kion fari. Mi ne havas multe da amikoj—mia edzino mortis antaŭ dek jaroj—la pensoj devas havi okupadon, kaj kiam mi vidis libron pri Esperanto mi tralegis ĝin, kaj mi tuj sentis, ke mi havas okupadon por la penso tre kontentigan kaj taŭgan... Kiam vi komencis lerni la lingvon?

HARRY.—Nur en Marto.

COLONEL.—En Marto! Vi parolas treege bone por tiom da konateco kun nia lingvo. Ĉu vi legas multe?

HARRY.—Ne, sinjoro, mi nur havis tempon por legi la Krestomation kaj vian bonegan legolibron.

COLONEL (*turning to table*).—Jen estas miaj legolibroj. Mi ĵus legis "La Faraono" de Kabe. Tri volumoj, plej interesaj. Jen ili. (*Gives volumes to Harry*.) Mi opinias, ke la plezuro, kiun mi ricevis pro la legado de ĉi tiuj volumoj, sufiĉe rekompencas la tutan penon lerni la lingvon.

HARRY (*examining volumes*).—Tio tre interesas min.

COLONEL.—Ĉu vi permesos, ke mi pruntu la volumojn al vi?

HARRY.—Vi estas tro afabla, sinjoro, al tuta fremdulo.

COLONEL.—Ne! Ne! Mi pruntos ilin al vi. (*Looks for string and ties books together*.)

HARRY.—Mi tre dankas vin. (*Bell rings*.)

COLONEL.—Oh! the devil! Pardonu al mi, sinjoro, sed la sonorilo anoncas la alvenon de mia kaleŝo por mia posttagmeza veturo. Mi tre bedaŭras, ke mi ne povas inviti vin akompani nin, ĉar la kaleŝo nur havas sidlokon por du, kaj mi devas veturi kun mia filino.

HARRY (*looking out of window*).—Mi tre admiras vian ĝardenon, kolonelo. Viaj floroj estas belegaj.

COLONEL.—Jes, mi multe zorgas pri miaj floroj. Mi kulturas tre belajn rozojn. Ĉu vi ŝatus preni rozon el mia ĝardeno?

HARRY (*significantly*).—Mi tre ŝatus unu el viaj rozoj.

COLONEL.—Venu kun mi al la ĝardeno. (*Both exit through window, leaving tied-up books on table. Harry takes hat and stick with him*.)

Enter Rosa R., dressed for drive. She looks out of window.

ROSA.—Ah! they have gone to the garden... How Esperanto seems to have wakened him up! He doesn't seem to have suspected Harry... There, they have parted at the garden gate... (*Coming to middle of room*.) Oh, those Esperantists!

Colonel enters by window.

COLONEL.—Ha, Rosa! are you ready for the drive? You see I have had a visitor—a samideano—quite a nice young fellow. I was so delighted with our conversation that I forgot all about my gout. I have invited him to dine here to-night, and we're going to speak Esperanto all the time, so you can either stay, and be bored, or go out and pay that long-deferred visit to the Ross's. Now, if you had taken the trouble to learn the language I would have called you in, and introduced you to him. (*Squirms with pain in leg and limps round the room*.) I think you'll have to drive alone to-day; I'm not going out with this leg... Sit down a minute, and see if it gets any better.

ROSA.—Look here, Dad, if you feel like that I shall tell the coachman to go back to the stable. I'm not keen on going out.

COLONEL.—Very well.

(Rosa rings bell.)

COLONEL.—Rosa, dear, sit down here beside me. Do you see that book which I have been reading?

ROSA.—Yes. Some of your Esperanto rubbish. It doesn't interest me a bit.

COLONEL.—Yes, it does! (*testily*). It will!

Enter Mary.

ROSA (*to Mary*).—Mary, you may tell Campbell to take the carriage back to the stables; the Colonel is not going out this afternoon.

MARY.—Yes, m'm. (*Exit*.)

COLONEL.—I am getting an old man now, Rosa, and I often think I am sometimes garrulous.

ROSA.—Oh, no, Dad. You are more than kind to me. I feel it a duty and a privilege to be with you.

COLONEL.—I know I am sometimes exacting. I keep you from friends of your own age, and—and—I sometimes think that by and by you will have to be settled in life; and—and—I would like to see *that* before I die. (*Bell rings*.) There is something I read to-day which has set me thinking...

(Mary ushers in Harry, who starts back as he sees Rosa.)

HARRY (*to Colonel*).—Pardonu al mi. Mi esperas, ke mi ne trudiĝas. Mi tre bedaŭras, ke mi forgesis preni la librojn, kiujn vi tiel afable pruntis al mi.

COLONEL.—Permesu, ke mi prezentu al vi mian filinon.

HARRY bows.

ROSA.—I am pleased to meet you again.

COLONEL (*surprised*).—Again?

HARRY.—Again! Yes, Colonel, again. I must dissemble no longer, Colonel Robertson. Your daughter and I have known each other for long. I am Harry Carr, who visited you at Wellington-square in March last.

COLONEL.—You?

HARRY.—You remember what happened then. You tried then to humiliate me, but I am not easily baffled. I thought I would make another attempt to gain your esteem. You have asked me to-day nothing about my name, or where I come from, but as a good Esperantist have accepted me as a samideano. Sir, I desire only one thing—to stand well in your good graces—to win your good opinion. I love your daughter. She has never communicated with me since I saw her in your house in London last March, but I know that her feelings towards me have never changed. She is a faithful daughter, and I know she is a faithful lover.

COLONEL (*angrily and loudly*).—Sir, you have taken a mean advantage of an old man! I shall never forgive you for it!

ROSA (*goes to Colonel, puts her arm round his neck*).—Kara patro!

COLONEL (*sharply*).—What! Are you in the plot? When did you begin to learn Esperanto?

ROSA.—I have not lived with you all this time, hearing you speak Esperanto, without learning some of it.

COLONEL (*subsiding*).—Well! well! I suppose the situation must be faced. Young man, you have found the weak spot in my armour, and I must say that from what I have seen of you to-day, I like you. I like your face. I like your pluck. I like your resource... (*To Rosa*)—Now, now, lassie, what am I to say to you? Are you going to learn Esperanto now?

ROSA.—Anything to please you, father.

(Colonel brings the pair together, places them hand in hand, and sighs.)

COLONEL.—Well, I suppose this is what they call "Another Triumph for Esperanto."

(Curtain.)

The Practical Use of Esperanto to the Traveller.

I have just returned from a visit to Germany, which land I visited as one of a party of fifty who went out specially to study the conditions of life and labour there amongst the working class. I was the only Esperantist in the party, and my experiences were such that I think a brief relation of them will encourage those who are just taking up the study of Esperanto, as also those who, having learned the language, have as yet had no chance of thoroughly testing its practical value in the way I have tested it.

I had never before been abroad, and did not know a single word of German. In spite of that, thanks to Esperanto, the language difficulty absolutely had no existence for me. Although I was unable to give more than a very short notice of our intended arrival in the towns our party visited, yet the delegates of the *Universal Esperanto Association* arranged to meet me, either personally or by deputy, at every station except Berlin, where, owing to the absence from home of the U.E.A. delegate and the short notice given, it was quite impossible to arrange for me to be met. Sometimes three or four Esperantists were waiting to receive us, and in every town where we stayed one at least remained with us during the whole time of our stay, acting as guide and interpreter.

I cannot too strongly express my sense of indebtedness and deep gratitude to the German Esperantists, in Chemnitz, Wittgensberg, Leipsic, Frankfort, Cologne, Düsseldorf, Elberfeld, and Essen particularly. Everywhere they received us in the most cordial and fraternal spirit. After a few hours in the company of some of them it seemed to me as if we had been lifelong friends. Special thanks are due to the representatives of the U.E.A. I was not a member of that extremely practical organisation. But that made no difference in the desire of its delegates to serve us. I joined the U.E.A. immediately on my return to Burnley, and advise all Esperantists who have not yet done so to rectify the omission at once.

Towards the end of the tour, the members of our party emphatically demonstrated their preference for the services of my Esperantist friends acting as interpreters, and did not hesitate to express themselves as delighted with the way Esperanto provided facilities for acquiring information which was not forthcoming through the imperfect English of various official interpreters picked up on the route. Even the conductor of the party showed a similar preference, and, although at first inclined to scoff at Esperanto, yet he left me with the emphatic assurance that he would begin to learn it immediately after returning to London. I append a letter which needs no comment. The thirty-eight signatures attached to it would have been added to had there been an opportunity of putting it before another dozen of the party. When you have read that letter, you will more fully appreciate the situation of one of our party, who, after struggling with half-a-dozen different Germans for half-an-hour, using his very best German to inquire the way to the hotel, gave it up in disgust at last with the quaint comment, "It's no bally use! These people don't understand their own language!"

But the German Esperantists understood my Esperanto, and I understood theirs. If you had heard us in conversation your ears could not have detected the least difference of pronunciation or accent. Burnley ja restas fidela al la Zamenhofa lingvo, kaj ankati al la vera internacia elparolmaniero.

ERNEST MARKLEW.

Hotel Vereinshaus, Essen, Ruhr.

MY DEAR MARKLEW,—I, along with a number of other friends whose names are attached to this note, feel that we cannot leave Germany without expressing through you the deep sense of gratitude to the Esperantists of the country for the great assistance which they have rendered to us during our stay here. We would willingly testify to the utility of Esperanto, as time after time you (Mr. Marklew) have been able to interpret the questions we have asked, and the replies thereto with wonderful facility, although you were speaking to strange people whom you had never met before, and whose ordinary language you did not understand; but your common language of hope made you thoroughly able to converse with each other, and has enabled us to obtain a large amount of information we should not otherwise have got, and it has enabled us to appreciate the fraternal feeling existing between the German and English working men.—Yours sincerely,

July 14, 1910.

THOS. BOOTH.

Here follow signatures of members of party.



Kiel Mi Transpasis la Manche'on.

Tute simple. Per universala aeroplano de D-ro Zamenhof.

Mi memoras, ke antaŭ dudek jaroj, kiam mi estis multe pli juna kaj multe pli kuraĝa, mi ne ekpovis tamen transpasi Kanalon...

Ho, la juneco, la bela kaj ĝoja juneco, ĉu estas io, kion vi ne kuraĝas fari? Kaj mi sentime kaj senzorge, kiel birdo ĉiela, lasis mian neston, mian patran domon sur la verdantaj bordoj de la Nigra Maro, kaj forflugis malproksiman Parizon por vidi la Turon de Eiffel.

Okazis tio en 1889.

Sed esti tiel proksime kaj ne viziti la plej grandan urbon de l' mondo, la ĉefurbon de la plej mirinda post la antikvaj grekoj popolo! Kaj mi iris stacidomon kaj alproksimiĝis jam al la biletvendejo. Sed subite ia timo ekkaptis mian koron: "Kion ci faras? Ĉu ci volas perdiĝi en la terurgranda urbo, ci junulo? Ne parolante anglan lingvon, ci volas ĵetiĝi en tute fremdan por ci homan maron, kie ci estos kiel ligneto sur la ondoj!"...

Kaj mi rememoris ĉion, kion mi legis en Baedeker kaj en aliaj gvidlibroj pri vojaĝo en Anglujon: "Ne iru Anglujon, se vi ne scias anglan lingvon. Angloj ne ŝatas fremdulojn kaj ili neniam ekpenas kompreni, kion deziras fremdulo kun siaj du aŭ tri anglaj vortaj."

Kaj mi lasis la stacidomon...

Nur post dudek jaroj mi reeniris la saman stacidomon, sed nun, — *tempora mutantur*, — sen ia timo alproksimiĝis mi al la kaso kaj diris: "Bileton por Londono!"

Nun mi estis bone armita kontraŭ "la obstinaj baroj." Sen timo mi iris Londonon, sed ne sen malĝojo mi lasis ĝin. Mi restis tie en la granda kiel iaj landaj urbo dektri tagojn kaj, certe, en tiel malgranda limtempo mi ne povis ekkoni ĝin bone, sed dektri tagoj tute sufiĉis por trovi tie multajn amikojn, — kaj kiajn amikojn! — inter "teruraj, malamikaj al la fremduloj" angloj.

Estas vere, ke mi havis nun en butontruo malgrandan sed sorĉan signeton. Tiu ĉi signeto havis formon de stelo kaj estis, mi diris al vi mian sekreton, tiu aeroplano, kiu transportis min trans la Anglan Kanalon, kaj samtempe ĝi estis fabela ŝlosilo, kiu malfermis por mi bonajn anglajn korojn.

B. METAXAS.

Soukhoum-Kalé (Kaŭkazo), Rusujo.

Libraro kaj Gazetaro.

La Revuo (Julio).—En la datrigo de "Genezo," traduko el la Biblio farita de D-ro Zamenhof, ĉapitroj xxiii.-xxvi., ni trovas la jenajn interesaĵojn:—cent dudek sep jaroj; *tiom* estis la jaroj de la vivo de Sara. —Kaj Abraham leviĝis *for de* sia mortintino (And Abraham stood up *from before* his dead). —Fremdulo kaj *pasloĝanto* mi estas *ĉe* vi (I am a stranger and sojourner *with* you)—en la *plej elektitaj* niaj tomboj enterigu vian mortintinon (in the *choice of* our sepulchres bury thy dead)—la *duoblan* kayernon (the cave of *Machpelah*)—*aŭdeble* por la filoj de Het (in the *audience of* the children of Heth)—Abraham pesis al Efron la monon,... kvarcent *siklojn* da arĝento, *uzata* en la komerco. (A. weighed to E. the silver, four hundred *shekels* of silver, *current* with the merchant)—Kaj li *genuigis* la kamelojn ekstere de la urbo, *ĉe* puto *kun* akvo (And he made his camels to *kneel down* without the city *by* a well of water)—trinku, kaj mi *trinkigos* ankaŭ viajn kamelojn (Drink, and I *will give* thy camels *drink* also)—kiam ŝi *sufiĉe* lin *trinkigis* (when she had *done giving* him *drink*)—kiam la kameloj *ĉesis* trinki (as the camels had *done drinking*)—*Antaŭ ol* mi *finis* paroli (Before I had *done speaking*)—ĉu en la domo de via patro estas loko por ni, por *tradormi la nokton* (*sleep the night*)—mi ne manĝos, *antaŭ ol* mi diros mian aferon (I will not eat, *until* I have told mine errand)—mia sinjoro *ĵurigis* min, dirante: (my master *made me swear*, saying:). —Tio estas la filoj de Izmael, kaj *tio* estas iliaj nomoj (These are the sons of I., and *these* are their names)—li *konsumigis* kaj mortis kaj *alkolektigis* al sia popolo (he *gave up the ghost* and died; and *was gathered* unto his people)—vendu al mi hodiaŭ vian *unuenuasktitecon* (Sell me this day thy *birthright*).

En "La Gefavoratoj" ni havas ankoraŭ unu el la lertaj tradukoj el la drama verkaro de Jacinto Benavente farita de S-ro V. Inglada; ĝi estas unuakta komedio bazita sur epizodo de la Ŝekspira komedio, *Much Ado about Nothing*. S-ro V. Dufeutrel daŭrigas kaj finis sian monografon pri la glora hispana pentristo Velasquez; per tiu ĉi verko S-ro Dufeutrel gajnis la unuan premion en la konkurso en Barcelono, kies temon proponis Iliaj Majestaj Moŝtoj la Gereĝoj de Hispanujo. La "Babilado" de S-ro Bourlet tre interese kaj vivece rakontas pri la agado de la Esperantistoj kaj iliaj kontraŭuloj en la Mondkongreso de la Internaciaj Asocioj en Bruselo; tamen unu erareton ni rimarkas pri la nomitaj Esperantistaj reprezentantoj; por la Brita Asocio ili devus esti S-roj H. F. Höveler kaj G. J. Cox.—E. A. M.

Himnaro, konsistanta el cent himnoj kompilita de M. C. Butler, L.R.A.M., sub la direkto kaj kontrolo de la Kantlibra Komitato de la B.E.A. (British Esperanto Association: Prezo 25 Sd.).—Por ĉiuj kantemaj Esperantistoj tiu ĉi kolekto de himnoj sendube estos bonvena. S-ro M. C. Butler kredis antaŭ longe, ke unu el la plej bonaj rimedoj por fiksi en la memoro la lingvon estas la kantado. En Britujo kaj Usono, ŝatata metodo pasigi dimanĉan vesperon en la familia rondo estas kantado de himnoj, kaj nun en la esperantistaj familioj oni aŭdos kiel antaŭe la konatajn ariojn, sed kun vortoj laŭ nia bela melodia lingvo. Tiele la Esperantistoj pli bone amos sian lingvon, tiele ne-Esperantistoj en la familia rondo grade lernos ami ĝin. En kelkaj grupoj dum la venonta sezono oni klopodos aranĝi diservon, kaj al tiaj grupoj la himnaro estos tre utila. La kolekto enhavas kelke da originalaj himnoj; sed la plej alloga parto de la aro estas la tradukaĵoj de konataj himnoj. Tralegi ilin kaj kanti ilin estas vera plezuro. La plimulto de la tradukaĵoj estas verkita de S-ro M. C. Butler, kiu respondas por 22, kaj S-ro Clarence Bicknell, kiu respondas por 20. F-ino Ŝefer kaj S-ro Gourlay ĉiu tradukis 10, kaj F-ino A. B. Deans

9. Estas certe, ke la himnaro havas vastan vendadon precipe en Britujo kaj Usono, kaj instigos al aliaj personoj traduki kaj verki himnojn en nia lingvo. Mi esprimas la esperon, ke la Kantlibra Komitato de la B.E.A. klopodos poste publikigi eldonon kun muziko, ne nur por angla uzado, sed por konigi al alilanduloj la riĉecon kaj belecon de niaj anglaj himnoarioj. Kompreneble tio estos multekosta entrepreno, sed estas certe ke ekzistas Esperantistoj, kiuj ĝoje volus subteni finance la projekton. Oni devas gratuli la kompilanton pri la bona kaj klara stilo, kiu ĝenerale troviĝas ĉe la tradukaĵoj. La presaĵo estas bone farita kaj preseraroj malofte troviĝas. La formato de la libro estas oportuna por la poŝo.—W. M. P.

Pourquoi je Suis Devenu Esperantiste. By Ernest Archdeacon. With Preface by Henri Farman. Pp. 265. Price 2 francs. (Arthème Fayard, 18, rue du Saint-Gothard, Paris.)—Any of our readers who know French should procure this interesting volume, in which the famous aeronaut, M. Archdeacon, tells in most entertaining manner why he became an Esperantist. It is not surprising that such an enthusiastic airman as M. Archdeacon should be also one of the most ardent of Esperantists, for the aeronaut, like the Esperantist, laughs at the artificial barriers of frontiers, and both aerial navigation and Esperantism are symbolic of human freedom and progress. As *Henry Farman*, the world-renowned maker and flyer of aeroplanes, himself also a keen Esperantist, says in the interesting preface he has written for his friend's book: "Aviation will lead necessarily to the popularisation of Esperanto. Not to everyone is it given to be a polyglot, and with the ceaseless progress in methods of transport it becomes imperative that the nations should be able to understand one another. An international language, simple, easy of acquirement for all, has become absolutely indispensable." That he is not alone in his opinion the steady progress of Esperanto clearly shows.

Aliaj Verkoj Ricevitaj.—*Oficiala Jarlibro de U.E.A.*, 4a eldono, Majo, 1910, prezo Sm. 0.30.—*Veneno*, unuakta komedio, originale verkita en Esperanto de Ramon Limones, prezo Sm. 0.50, ĉe Imprenta Internacional, la Aduana Vieja Núm. 4, Mexico.—*La Construction logique des mots en Esperanto*, par Antido, prezo Sm. 0.65 ĉe Universala Esperanta Librejo, 10, rue de la Bourse, Genève.—*Plena Kurso de Esperanto por Rusoj* de T. A. Schavinskij, 90 paĝoj, prezo 60 kopekoj ĉe Librejo Esperanto, 28, Tverskaja, Moskvo.—*Esperanta Psikistaro*, kunlaborada verketaro pri la Psikismo kaj Esperanto, 80 paĝoj, ekzempleroj riceveblaj ĉe Bureau Permanent d'Etude des Phénomènes spirites, Courte Rue de la Boutique, 14, Anvers, Belgujo.—*Pri la transskribo de la Propraj Nomoj*, kajero dek-kvina de Esperantist Dokumentaro, prezo 1 franko ĉe Esp. Centra Oficejo, 51, Rue de Clichy, Paris.—*Postvortareto Esp.-Catalá kaj Catalá-Esperanto* ĉe Esperanta Presejo, Strato Asalta, Barcelono kaj ĉe I.P.E.—*Tutmonda Jarlibro 1910*, 280 paĝoj, 3 fr., kaj *Noto pri la Inicelo Matematika*, ludo de kubetoj kunigeblaj, faciliganta en familioj kaj lernejoj la praktikadon de la metodo prezentita en la verko "Iniciado Matematika" de C. A. Laisant, 46 desegnaĵoj en la teksto kaj unu folio eksterteksta kun 16 desegnaĵoj, prezo: 1fr. ĉe Hachette et Cie., Paris.—*Vortaro Esperanta-Portugala*, kompilita de T. R. Leite (vidi Libroliston).

Historia kaj Arĥeologia Kongreso okazos en Cluny (Francujo) la 10a, 11a kaj 12a de Septembro, 1910a, por festi la miljaran datrevenon de la fondo de l' fama tiea abatejo. Jam konigis sian intencon partopreni scienculoj el la tuta terglobo. Por la programo kaj ĉiuj sciigoj pri la kongreso, sin turni al ESPERANTO-OFFICEJO, 10, Quai Nord, en Mâcon, proksime je Cluny.—Por la Esperantista Grupo en Mâcon: la Delegito, A. MARTIN.

Esperanto Progress Abroad.

Bohemia.—The Second Bohemian Esperanto Congress is to take place at PRAGUE on September 24 and 25. After the Congress a new series of Esperanto courses will be started at the *Esperanto-Oficejo*. The Bohemian Esperanto Union is sending a delegate to the Sixth World Congress at Washington. — The *Austrian Government Ministry for Railways* has lately issued to officials a circular calling attention to the utility and importance of Esperanto for international relations. — Propaganda lectures are being made in many parts of the country, and several new groups will probably be started shortly in consequence. — A Bohemian magazine, *Sokolské Besedy* (Gymnastics Review), is making an interesting use of Esperanto. It invites all Esperantists to send to it in Esperanto any interesting articles or reports in connection with gymnastics, sports, physical development, &c., also articles concerning typical national industries, economic position of artisans and apprentices, &c. All contributions (illustrated where possible) should be addressed to Redakcio de *Sokolské Besedy*, PRAHA, *Smichov, Ultavská ul. 728, Bohemia*. — A World Congress of Students will shortly be held in Bohemia, under the auspices of the *Ciostudenta Asocio*, in PRAHA, *Karlin 90*, whence all particulars may be obtained.

Brazil.—The Third Brazilian Esperanto Congress, recently held at PETROPOLIS, was a most successful festival. Delegates were present from eighteen different States, and the Mayor of the city presided at the opening meeting. S-ro Albuquerque, a member of the Brazilian Parliament and an old Esperantist, made an able speech in favour of the language. An interesting feature of the Congress was the special Esperanto Mass, with a fine sermon by Father Dr. Marinho on "Catholicism and Esperantism." Another important speaker was Count Alfonso de Celso, a famous writer and politician who has lately become an Esperantist. — The semi-official *Brazilian Postal Gazette* is now publishing in its columns a series of Esperanto lessons. — The Esperanto courses started not long ago in the model schools at RIO DE JANEIRO are proving a great success; many boys and girls, and even masters and mistresses, having joined. This has led several heads of private schools to start similar classes. It will be remembered that it was at Rio last August that the *Latin-American Medical Congress* passed a vote in favour of Esperanto. — *Laŭ L. Backheuser en "La Revuo."*

Cuba.—For some months past Esperanto has been gaining ground here. Groups have been organised in BAEZ, SANTIAGO DE CUBA, SANTA CLARA, SAGNA LA GRANDE, GUANTANAMO, ENCRUCIJADA and PLACETAS. In the capital, HAVANA, there was recently established the "Cuban Society for the Propaganda of Esperanto," on the committee of which are Drs. Ortiz and Ditrigo, professors in the national University, and Dr. Aramburo, the Cuban Ambassador in Chile. Dr. Ortiz is a well-known writer, and in one of his latest works has devoted many pages to a recommendation of Esperanto. — The Cuban Press is actively favourable to our movement. Excellent propaganda articles by Sr. R. G. Crespo frequently appear in the important Havana paper, *Cuba*, in *La Discussion*, *La Unión Española*, *Diario de la Marina*, &c.

France.—Many professors and students of the Institut Catholique were present at an Esperanto propaganda meeting held recently at the Catholic Students' Club in LILLE. It was announced that a Catholic Esperanto Group would shortly be established in the town. — A new Esperanto Club has just been started at SAINT-GERMAIN-DU-BOIS. On the committee are several teachers in the Government schools. — The

Syndicat d'initiative de la Touraine has lately published an artistic Esperanto guide to TOURS and district. — Over a hundred soldiers listened to a lecture on Esperanto by Abbé Duvaux at VINCENNES recently, and many are now attending the special course which is held twice weekly. — The Burgundy Esperanto Federation has just announced for competition a further scholarship of 300 francs, the winner of which is to take a trip abroad by means of Esperanto. — Mons. Georges Leygues, formerly French Minister of Education, has accepted the honorary presidency of the Esperanto Group at VILLENEUVE-SUR-LOT. — Mons. Godart, member of the *Chambre des Députés* for the Rhône Département, lately gave a lecture at LYONS on "The Utility of Esperanto for International Trade," under the auspices of the *Union Fraternelle des Employés de Commerce et d'Industrie*. — An Esperanto course has begun at the Normal School for Teachers at AMIENS. The instructor is Mons. Queste, a professor in the *lycée* of that town. — The famous aeronaut, Henry Farman, was present recently at the monthly banquet of the PARIS Esperanto Group.

Germany.—An important piece of news is given in the July number of *Korrespondenz*. Owing to the success attained by the scholars of the town school in the Esperanto examination at KLEINFELDE (reported in our June number, page 119), Dr. Wehrhahn, State Councillor of Education, has authorised the introduction of Esperanto as a voluntary subject into all municipal schools in HANNOVER. The favourable reception accorded to Esperanto in so many German schools is attracting the attention of the German Press, and articles in support of the language are appearing with encouraging frequency all over the country. — *Germana Esperantisto* reports great activity on the part of the various provinces. The Saxon, the South-Western, the Rhineland, the Bavarian, the Western, and the Saxon-Bohemian Esperanto Leagues each recently held numerous-attended congresses, all of which roused considerable public interest in the districts concerned. — The Brothers Schwarz, who have been making such good propaganda in theatrical circles with their *Variety-Artist Esperanto League*, lately visited BERLIN and gave an "Esperanto Evening" at the "Appollotheater." The programmes were printed in Esperanto, and the whole affair was much enjoyed by a large audience. — An interesting meeting, organised by the BROMBERG Group, took place a short while ago at the Russian watering-place Czichocznek. The German visitors were joyfully surprised to find among the Russian *samideanoj* who had come to meet them Dr. and Mme. Zamenhof. Several non-Esperantist Germans took part in the excursion, and were so much struck with the ease and friendliness of intercourse between their countrymen and their Russian friends that they all without exception decided to join the Esperanto course about to begin in their town. — Seventy workmen are taking part in a recently-started Esperanto course at CHEMNITZ. — An Esperanto branch of the Saxon Red-Cross Society has been founded at DRESDEN. An important firm of photographic paper manufacturers, "Rheinische Emulsionspapierfabrik A. G.," has arranged for a special series of Esperanto lessons for its employees.

United States.—Mr. Arthur Baker, the energetic editor of *Amerika Esperantisto*, has just finished a propaganda tour of over 12,000 miles on behalf of Esperanto, through the Western States down as far as California in the extreme south-west, and afterwards on the east right up to Maine in the north-east. He visited more than sixty towns, and gave ninety propaganda lectures, all within less than five months. He says that the trip has shown him that there exists throughout America a vast and strong interest in

Esperanto, and that thousands who will not learn the language themselves nevertheless keenly approve of it and desire to see it taught in the schools. Thousands are in possession of text-books, and have given some time to the study of the language. A very encouraging feature of the Esperanto movement in America is the lively interest shown by many teachers and businessmen. Quite a number of University professors, too, are giving the cause approval and support. — In the Garden-Village of ARDEN, the home of the "simple-lifers," where a strong Esperanto Group has since been meeting three times weekly, Mr. Baker had a talk with Mr. Upton Sinclair, the world-famous author of "The Jungle." Mr. Sinclair took a solemn oath on the Sacred Tome (the American Esperanto Book!) that he would learn Esperanto and be present at the Washington Congress. As a "simplifier" of international life, Esperanto should appeal strongly to the Ardenites!

Various.—During the past two years upwards of 40,000 of the halfpenny *Esperanto Key* "Esperanto Sleutel" (Grammar, Dictionary, &c.) have been sold in HOLLAND. S-ro H. Blok is just printing a further edition of 10,000. — An Esperanto Group has been founded at PADANG, in the Dutch East Indies. — On August 14-15 a big *International Musical Festival* will take place at LIMOGES, conducted by the well-known French composers, J. Massenet and C. Saint-Saens. During the festival an international musical competition will be held, in connection with which the municipal authorities are utilising the services of the Universal Esperanto Association. — A recent issue of *The Times* contained a paragraph from its GENEVA correspondent stating that the American Ambassador in Switzerland had transmitted to the Federal Government an invitation from the Government of the United States to send official delegates to the Sixth World-Congress of Esperanto to be held this month at Washington. — The *Schweizerische Lehrerzeitung* (Swiss Teachers' Magazine), ZURICH, has promised to publish regularly articles in and on Esperanto. (Ni konsilas al geinstruistoj-Esperantistoj en Anglujo, ke ili skribu Esperante al la Redakcio de tiu gazeto por gratuli pri la iniciativo kaj por evidentigi al ĝi la disvastiĝon de nia afero. Ili tiel multe helpas la propagandon.—*Red.*) — Countess Andrassy, wife of the Hungarian ex-Minister for Home Affairs, has accepted the hon. presidency of the *Hungarian Esperanto Society*. — At the foreign language classes lately opened by the Toynbee Association at ALKMAAR, in Holland, pupils joined in the following proportions: For the English course, 51; for French, 31; and for Esperanto, 61. — *Greklingva Esperantisto* reports that an Esperanto Group has been established at HERAKLIO, in Crete. — The important daily *El Tiempo* at MEXICO is publishing a weekly Esperanto section. (Subtenemuloj volu sendi gratulan karton en Esperanto al ĝia Redaktoro, *Apartado 379, Mexico, D.F.*)

Esperanta Ekspozicio en Varsovio.—La Pola Esperantista Societo aranĝos baldaŭ en Varsovio la unuan grandan Esperantan Ekspozicion. La Ekspozicio daŭros almenaŭ 2 monatojn, kaj ni esperas, ke ĝi havos grandan propagandan sukceson. Tial ni kuraĝas peti vin varmege subteni nian entreprenon. Ni estas certaj, ke vi ne rifuzos sendi al ni, kiel eble plej baldaŭ, ekspoziciajn objektojn (ekz.: *libroj, gazetoj, muzikverkoj, afiŝoj, prezaroj, etiketoj*, esperantaj propagandaj *poŝtkartoj, kovertoj kaj markoj*, esperantaj *vizitaj biletoj* kun presitaj titoloj, esperantaj kongresaj kaj ordinaraj *signoj*, diversaj esperantaj *komercaĵoj*, k.t.p.), des pli, ke Esperanto ŝuldas sian naskiĝon al nia lando. Ĉion ni petas alsendi sub la adreso de S-ro Aleks. Bolest. Brzostowski, Varsovio (Pollando—Rusujo), str. Krucza 9. Al ĉiuj estimataj samideanoj, kiuj bonvolos sendi al ni kiajn ajn objektojn, ni dankos publike en nia gazeto, *Pola Esperantisto*.

Kun respekto kaj antaŭa danko, D-ro Kazimierz Bein, Leo Belmont, Antoni Grabowski, Adam Zakrzewski, D-ro Leono Zamenhof.—Varsovio, Julio 4, 1910.

Rimarkigo.—Por la okazo, se iu el niaj legantoj per la artikolo de S-ro Höveler en nia Julia numero eble ricevis la impreson — neniel celitan de la verkinto, — ke Prof. Ostwald estas Esperantisto, ni ĉi tie certigas, ke li tio ja ne estas.

La Kongreso en Danujo.

Kiel ni jam anoncis, la Centra Dana Esperantista Ligo en KOPENHAGO preparas bonan kongreson internacian, okazontan en tiu urbo la 29an, 30an kaj 31an de Aŭgusto. Krom la tieaj agadaj kunsidoj, urbvizado kaj festadoj, oni aranĝas ankaŭ ĉarmajn ekskursojn tra Danujo kaj Svedujo, kiuj ebligas pasigi per nur malgranda elspezo de mono tre interesan kaj agrablan liberton.

Ni povas nun definitive sciigi, ke la karavano jam anoncita en la *B.E.* ekiros la 20an de Aŭgusto per la v.ŝ. *Arcturus* el Hull, je la 5a p.t.m. — La bileto: Hull-Kopenhago kaj reveno, kun ĉiuj manĝaĵoj, kostos — tute egale per kiu ajn boato de la "Finland" linio oni veturos — unuaklase po £4 10s., duaklase £3 5s. — se almenaŭ 20 partoprenos, alie la prezoj estos respektive £5 5s. kaj £3 12s. 6p. Jen la programo: Alveno Kopenhago 22an de Aŭgusto, ekskurso al Helsinborg, Göteborg, Vejle, Kopenhago. Poste la elspezemuloj povos aliĝi al la Sveda karavano, kies proksimuma kosto estos 60 Sm.

Al personoj dezirantaj la plej malkaran komfortan aranĝon mi konsilas jene: Per v.ŝ. *Titania* el Hull, je 7.30 vespere, la 24an de Aŭgusto, reveno per sama boato el Kopenhago la 2an de Septembro. Aldonu al la biletkosto la sumon elspezotan en Danujo (laŭ komforteco, k.t.p., de 2 Sm. 500 ĝis 5 Sm. ĉiutage dum 6 tagoj), 3 Sm. 500 por kongresbileto rajtiganta al partopreno en ĉiuj festoj, aŭtomobil-veturado tra la urbo, vaporŝipa ekskurso al Skodsborg, k.t.p. — kaj vi pasigos feliĉegajn dek tagojn je malmulte da elspezo, entute de Hull ĝis Hull revene 66 Sm. maksimume.

Sed almenaŭ ni iru al Kopenhago, kie la Esperantistoj faras ĉion eblan por nia bonakcepto. Interesatoj — kaj ili estu multaj! — sendu afrankitan koverton, faru demandojn al sia plezure respondonta, servema samideano,

EDWARD PARKER, ĉe la B.E.A.
Nordanoj povas skribi al S-ro. E. J. Brierley,
Grosvenor-road, St. Helens.

Universala Raskongreso.

Okazos en Julio, 1911, en Londono, internacia kongreso, kiu, laŭ la tre imponanta nomaro de tiuj, kiuj promesis al ĝi sian moralan subtenadon, estos eble la plej grava kaj efike influa kongreso de nia epoko. Inter la subtenantaro, kiu ampleksas ne malpli ol 50 landojn, troviĝas pli ol dudek kvin Prezidantoj de Parlamentoj, ĉirkaŭ cent dudek membroj de la Konstanta Kortumo de l' Arbitracio kaj de la Dua Haga Konferenco, multe da estantaj kaj estintaj Statregistroj kaj Ambasadoroj, proksimume cent tridek Profesoroj de Internacia Juro, la plej eminentaj Antropologoj kaj Sociologoj, la oficistoj kaj plejmulto el la Konsilantaro de la Interparlamentara Unuiĝo, la britaj Ministrejoj por Fremdaj kaj Koloniaj Aferoj, dek britaj koloniestroj, ses brit-indiaj Ministroj, pli ol dek koloniaj episkopoj kaj aliaj distingindaj personoj.

La celo de la Kongreso estos: diskuti, en la lumo de

l' moderna scio kaj la moderna konscienco, la pli vastajn rasproblemojn, kun deziro instigi kaj plifaciligi bonan interkomprenadon, amikajn sentojn, kaj koran interhelpadon inter la Okcidentaj kaj Orientaj popoloj. Nunmomentaj demandoj politikaj estos subigitaj al tiu pli larĝa celo, en la firma espero, ke kiam unufoje starigos reciproka respekto, malfacilaĵoj de ĉia speco povos esti simpatie pritraktataj kaj rapide solvataj.

La originon de tia Kongreso oni facile komprenas. La intersanĝado de la havo materia kaj spirita de l' diversaj rasoj de la homaro atingis en la lastaj jaroj tioman vastecon, ke la iama senkonfida kaj fremdema sintenado cedas lokon al la ĝenerala deziro, sin interkoni pli intime. El tiu interesa situacio naskiĝis la ideo de Kongreso, kie la reprezentantoj de la diversaj rasoj povus kunveni vizaĝon ĉe vizaĝo kaj povus, en amika konkurado, antaŭenigi la reciprokan konfidon kaj respekton inter la Okcidento kaj la Oriento, inter la popoloj tielnomitaj blankaj kaj koloraj.

La Kongreso do ne prezentos kunvenon de ĉiuj rasoj, kiu celas diskuti sendistinge la aferojn de ĉiu. Ĝi ne diskutos la demandojn pure Eŭropajn, tiajn kiaj la rilatoj en aŭ inter la diversaj Eŭropaj landoj; nek, kompreneble, la sintenadon de Eŭropo kontraŭ la Unuigitaj Ŝtatoj aŭ aliaj Amerikaj respublikoj, kiuj reprezentas rasojn de Eŭropa deveno. Plue, kvankam tute simpatia al ĉiu sagaca klopodo fortikigi kaj prosperigi la bonajn interrilatojn, la Kongreso tamen apartenas al neniu partio politika kaj aliĝos al neniu aparta projekto de reformoj. La verkantoj de referatoj tamen havos plenan rajton, esprimi proprajn opiniojn politikajn, sed oni atentos, ke ili konsideros kun justeco ĉiujn politikajn partiojn kaj nur preterpase tuŝos demandojn aktualajn. Plue, la Kongreso ne estos pure scienca, t.e. nur montrante la faktojn kaj sin detenante de juĝado. Ĝi ankaŭ ne estos Kongreso de la paco, t.e. en la senco celi precipe la forigon de la milito. Fine oni devas memori, ke, ĉar la Kongreso celas krei pli sanajn rilatojn inter la Oriento kaj la Okcidento, oni devus eviti ĉian maldolĉecon de spirito kontraŭ partioj, popoloj kaj registaroj, ne forlasante tamen, kompreneble, la rezonitan laŭdon aŭ mallaŭdon. Kun la problemoj tiel simpligitaj, kaj kun limigita nombro da referatoj verkitaj de eminentaj aŭtoritatuloj, kiuj klarigos la celon de la Kongreso, ekzistas ĉia espero, ke la diskutado efike helpas kaj faciligos amikajn sentojn kaj koran kunlaboradon inter la Orientaj kaj Okcidentaj popoloj.

Jen la *Programo* por la naŭ duontagaj kunsidoj:

1. Fundamentaj konsideroj — Signifo de raso kaj nacio.
- 2-3. Kondiĉoj de l' Nacia aŭtonomio kaj komunaj tendencoj al la parlamenta reĝimo.
4. Paca kontakto inter la civilizacioj.
5. Specialaj problemoj de l' politika ekonomio interrasa.
- 6-7. La moderna konscienco rilate al rasaj demandoj.
- 8-9. Pozitivaj proponoj por plifaciligi la amikecon inter la rasoj.

La oficialaj lingvoj de la Kongreso estos la angla, franca, germana kaj itala; sed oni ne severe malpermesos orientajn kaj aliajn lingvojn. Por ebligi kompletan diskutadon, oni antaŭpresigos la diversajn referatojn (kiujn oni akceptos kiel legitajn) kaj sendos al la kongresanoj unu monaton antaŭ la kunveno; oni ankaŭ eldonos resumojn en la kvar oficialaj lingvoj de la Kongreso.

Oni proponas fari, rilate kun la Kongreso, ekspozicion de libroj, dokumentoj, portretoj, diagramoj, k.t.p.

La rajto partopreni en la kunsidoj estos neniel rezervita al ia aparta klaso de personoj. La pago por Aktiva Membreco (kiu enhavas rajton partopreni, volumon da referatoj kaj aliajn eldonaĵojn) estos po 10 spesmiloj; por Pasiva Membreco (sen rajto partopreni, sed kun ricevo de referataro kaj eldonaĵoj), po 4 spesmiloj.

Pli ol tridek eminentuloj jam konsentis verki tezojn, el ne malpli ol dudek diversaj landoj, interalie Ĥinujo, Indio, Turkujo, Persujo, Okcidenta Afriko, Ĥajtio,

Ameriko, Anglujo, Francujo, Germanujo, Italujo, Hungarujo, Belgujo, Danujo kaj Norvegujo.

La Kongreso havas intereson por la Esperantistaro ne sole pro tio, ke ĝin inspiris tiu sama sento, kiun la "samideanoj" kutimas nomi Esperantismo, sed ankaŭ pro tio, ke la referato pri la 2a temo de la 9a Fakto: *Internacia Lingvo*, estos verkita, laŭ speciala peto de la organizantoj, de D-ro Zamenhof mem.

Plenajn sciigojn oni povas ricevi de la Hon. Organizanto, S-ro G. Spiller, 63, *South-hill-park, Hampstead, Londono*; aŭ de la Amerikaj kunsekretarioj, Prof. W. E. B. Du Bois, *Atlanta University*, kaj S-ro Alfred W. Martin, 995, *Madison-avenue, New York*.

Ĉiuj Esperantistoj, do, kiujn interesas ĉia provo interproksimigi en amikeco la popolojn — kaj kiun veran Esperantiston tia provo ne interesas? — volu diskonigi la Kongreson inter siaj samlandanoj, kaj kunhelpu tradukante kaj presigante la suprajn sciigojn en lokajn ĵurnalojn, varbante aliĝantojn aŭ mem aliĝante, k.t.p.



Kio estas Vegetarismo?

Inter la multaj movadoj, kiuj, flankelaste la tradicion, celas plibonigon de l' homaro, plilarĝigon de l' horizonto de ĉiu individuo, kiuj celas surŝovi ĝin sur pli altan moralan ŝtupon, enmeti ĝin en socian staton pli bonan, en kiu ĝi povos libere disvolvi siajn kapablojn kaj siajn plej delikatajn sentojn, kaj tion nur per praktika apliko de l' rezultatoj de sciencaj esploroj kaj racia pripensado, *Vegetarismo* estas unu el la plej vastaj kaj gravaj.

Kio estas Vegetarismo? Vegetarismo estas sinteza nomo por granda aro da diversflankaj reformoj; esence ĝi estas: sindeteno de konsumado de produktaĵoj el mortigitaj bestoj, de alkoholo kaj aliaj aĵoj iamaniere kontraŭaj al la homa naturo. Ĝi celas simplan kaj racian vivon en harmonio kun la naturo, de kiu ni ĉiuj estas partoj.

Vegetarismo formetas buĉadon de bestoj, ĉar tiu lasta estas nenecesa, tial ke vegetaĵoj liveras al ni ĉiujn elementojn necesajn por nia organismo. Cetere tiu buĉado havas malutilan efikon, ne nur sur la individuon pro la venenoj entenataj de viando, sed ankaŭ sur la socion, malakrigante la plej delikatajn homajn sentojn kaj malhelpante la emon al la bono, belo kaj vero.

Vegetarismo estas ne kaprico aŭ rezultato de junuleca entuziasmemo, sed profunda konvinko kaj tre grava celado, sur scienca bazo, kaj meritas la atenton de ĉiuj homamaj kaj progresemaĵoj.

Do Esperantistoj, se vi ne vivas enŝlosita en vi mem, se vi havas intereson al viaj kunhomoj, se vi volas vivi feliĉe kaj igi aliajn feliĉaj, unuvorte se vi volas plibonigi la sorton de l' homaro, fariĝu anoj de la Vegetarismo kaj disvastigu tiun kulturprogresigan ideon.

Se vi jam konvinkiĝis, ne promenu tra la vivo kaŝante la lumon de l' vero de vi akirita, sed lasu ĝin brili super la tuta homaro, sen diferenco de nacio aŭ raso, per *Esperanto*.

Multaj miloj da samcelantoj ĉie, same kiel vi, semas kaj semas konstante; tiu kunlaborado mem estas por ili kaj estos ankaŭ por vi sufiĉa rekompenco por viaj penadoj.

Sed fine, ne nur prediku kaj diskonigu la ideon de l' Vegetarismo, sed plenumu ĝin per via propra vivo, ĝuante la feliĉon, kiu elfluas el la akordo inter ideoj kaj agoj, montrante samtempe al ĉiuj per via konduto la veran etikan kaj feliĉigan efikon de la laŭnaturo vivmaniero.

Ligu do viajn klopodojn por tiu celo al tiuj de viaj samideanoj, aliĝante al la *Internacia Unuiĝo de Esperantistaj Vegetaranoj (I.U.E.V.)*. Fondita Aŭg., 1908a.

Honora prezidanto, Grafo Leo Tolstoj. Naciaj sekretarioj en multaj en- kaj ekstereŭropaj landoj. General-sekretario kaj kasisto: R. de Ladevèze, *Hamburgo 6, Altonaerstrasse 67 (Germ.)*. Minimumaj kotizaĵoj: por regula ano, Sm. 1; neregula, Sm. 1.50; subtenanta, Sm. 5, jare. Interŝanĝe de internacia respondkuponon la I.U.E.V. plezure sendos diversajn interesajn presaĵojn al la interesatoj (regularon, flugfoliojn, poŝtkartojn kun diro de famuloj, "Dek Motivoj," anglan flugfolion pri Esperanta por vegetaranoj, k.c.). Sekretario por Anglujo estas W. W. Mann ĉe la B.E.A.

Portu la Stelon!

De tempo al tempo ni ricevas leterojn de novaj samideanoj, kiuj volas scii, kiam oni rajtas porti la Stelon. Ankoraŭ nekapablaj paroli lerte, ili hezitas vidigi la emblemon. Unu el ili demandis, ĉu oni antaŭe bezonas ateston. Alia timis, ke se sin prezentos al li alilanda Esperantisto, li ne povos fari al li grandan servon. Kaj tiel plu.

Al tiuj hezitemuloj ni diras: Ne plu ŝanceliĝu! Tuj ornamu per nia signo vian butontruon! Konstante ĝin portu, ĉiam, ĉie! Oni *ne* bezonas ateston. Rajtas porti la Stelon ĉiu, kiu kore estas Esperantisto kaj deziras helpi la samideanojn, kiuj vizitas nian landon. Eĉ se vi ankoraŭ ne povas tute flue babili, almenaŭ tamen vi sukcesos sentigi al ĉiu alilanda amiko, kiun la sorto al vi kondukos, ke la Verda Stelo estas simbolo de io, kio efektivas fratecon kaj bonvolon inter la popoloj: Esperantismo. Kaj krom tio vi havigos al vi ne nur okazojn de interparolado kun samideanoj, sed multajn okazojn de propagando ĉe personoj scivolaj pri ĝia signifo.

Por definitive decidigi vin forpeli viajn hezitojn, ho kara timemulo, ni lasas la parolon al nia ŝercestro Harrison Hill, prezentante al vi poemeton, kiun li verkis post hazarda renkontiĝo en Ilfracombe kun rumana samideano, kiun li rekonis sur la strato *per* la stelo. Vi certe sekvos lian konsilon:

Portu la stelon! Montru la stelon!
Neniam forgesu ĝin! Portu la stelon
Se sola vi estas en tuta la urbo,
Kiel en maro sola ja turbo,*
Restu fidela. Se mankas klubanoj,
L' afero dependas ĉe viaj la manoj.
Portu la stelon! Montru la stelon!
Estu fidela, kaj portu la stelon!

Portu la stelon! Montru la stelon!
Estu kuraĝa! Memoru la celon!
Sola jam estis la majstro en mondo,
Kontraŭ lin batis la vento, — la ondo;
Sed li paciencie rigardis ĉielon,
Kaj marŝis antaŭen, portante la stelon.
Portu la stelon! Montru la stelon!
Estu fidela, kaj portu la stelon!

Vi ne estas sola, ĉar Dio vin gvidas,
Vi devas klopodi, — la finon Li vidas.
Kaj se vi klopodos kaj faros la devon,
La tempo venonta plenumos la revon.
Ho! revo tre kara de fratoj la niaj,
Ho! revo! venanta el mondoj aliaj,
Ho! mondo la nova! vi estas en ĉielo,
Sur teron vi venos se brilas la stelo.

Al mia fidela amiko George Georges el Bukarest, kiu en fremda urbo portas la stelon.

Julio 18an, 1910.

HARRISON HILL.

* Molusko, angle *periwinkle*.

Leterkesto.

ESTIMATA REDAKTORO,—En la Junia numero de via ordinare tre kredinda ĵurnalo estis anoncote ke, 26an Junio la *Bicikla Klubo Esperantista* kunvenos je la 10a matene apud la preĝejo de S. Mihaelo en Bedford-park, kaj, ankaŭ, je la 11a akceptos kunrajdantojn apud la Reĝa Ŝtono en Kingston — por kune viziti Boxhill.

Mi, skribanto, staris ĉe la ŝtono de 7 Reĝoj 25 minutojn (11.5 ĝis 11.30). De ĉiu alrajdato mi zorge esploris la supran butonon, en l' espero tie ekvidi la verdan stelon. Preterpasis multaj, unuope, duope, eĉ multope, sed de la B.K.E. eĉ ne unu reprezentanton.

Rajdante al Boxhill, mi ankoraŭ ne ĉesis observi la preterpasatojn, kaj pri unu grandnombra karavano havis aparte fortan esperon ke jam fine mi estos inter la longe serĉata samideanaro.

Sed atinginte la radaron, mi trovis preterpasante ke puŝas la radojn ne samideanoj sed ŝajne eĉ mal-samideanoj.

Ĉion mi esploris, la zigzagon, la randsupron, la herb-deklivojn, kaj la hotelon ĉe Burford Bridge; tamen de komenco ĝis fino mi vidis de la B.K.E. eĉ ne unu kluberon!

Fine, unu samideano, ŝance renkontita en mia hejmgrandono, diris, ke ankaŭ li aŭdas pri similaj nerenkontoj.

Nu, sinjoro, pri mia propra sperto mi tute ne plendas; mi havis bonan rajdon, kaj kvankam oni ne donis al mi la atenditan okazon por *babile* uzi nian lingvon, neniu malpermesis kaj nenio malhelpis uzi ĝin *pense*.

Tamen — ĉar aliaj Esperantistoj en aliaj cirkonstancoj, prezentinte sin ĉe rendevuon, kaj ne trovinte la klubanaron, povus iom ĉagreniĝi, eĉ povus esti afliktata per (nekonsekvencaj) duboj pri la Esperantismo — mi konsilas, ke, estonte, oni ne ŝanĝu daton aŭ rendevuon de iu gazete anoncita rajdo, ne sendinte al ĉiu *abonanto de gazeto!* private korektigan anoncon. Alie oni devos rifuzi al la bicikla fako la plenan fidon, kiun ĝis nun inspiris ĉio presata en la gazeto. — Kun altestimo salutas vin,

LA SOLE-RAJDINTO.

Esperanto en Kanado.

Brandon, Kanado, la 4an de Aprilo, 1910.

KAREGA AMIKO,—Esperanto en tiu ĉi regiono faras mirindan progreson; ĉar ni nepre bezonas facilan internacian lingvon, kiam en urboj kiel Brandon oni parolas tridek-du lingvojn, ne havante lingvon konatan de ĉiuj.

Mi jam kreis diversajn Esperantajn grupojn, sed tio tute ne sufiĉas por la multnombro, kiu deziras lerni rapide kaj per si mem nian facilegan kaj utilegan idiomon.

Tio estas nepre necesa, por la savo de miloj kaj miloj da animoj, kiuj sen Esperanto ne povas interkomuniki kun siaj pastroj.

Mi aŭdas la konfeson en Esperanto kaj klarigas la Katekismen en nia kara Zamenhofa parolilo.

La infanoj lernas la preĝojn en la bela *Katolika Preĝaro* eldonita de *Espero Katolika*, kaj la gejunuloj plezure kaj pie kantas la religiajn kantojn *Ni volas Dion*, — *Saluton Mario de Lourdes*, — *Ho, Gerardo el la plejaltaĵo*, k.t.p., kiujn mi esperantigis.

La pastroj, paronestroj kaj religiuloj legas kun multe da intereso la ŝatindan revuon religian *Espero Katolika*. Per sama kuriero mi petas dek abonojn por ili.

Mi sendas al la respektinda Direktoro, Abato Austin Richardson, la nomojn de ĉiuj pastroj, kiuj tie ĉi volas preni la konfesojn Esperante.

En la Germana Kongreso de l' Katolikoj en Winnipeg, Julio 15 (1909), mi esperantistigis du "Abatojn Mitroportantojn de l' Benediktanoj: Abatoj Ignatius kaj Engel: ambaŭ el Usono" (Unuigitaj Ŝtatoj).

Mi amike premas vian manon.

J.-M. DECOENE, *Misiisto Redemptoristo*.

Al Sinjoro A. J. Witteryck en Bruĝo (Belgujo).

Brita Kroniko.

Ni admonas la multajn samideanojn, kiuj ĉi tiun monaton foriros por pasigi bonajn tagojn en libertempejoj, ke ili ne forgesu kunporti propagandilojn: flugfolioj, ŝlosiloj, k.t.p. Ilia libertempo tiumaniere fariĝos ankoraŭ pli interesa kaj vigliga!

NOVA GRUPO.

Jus aliĝis al la B.E.A. Esperantista Grupo en BOLTON. *Koran bonvenon!*

LONDONO.

La Junia numero de *The Association News*, oficiala organo de la Centra K.U.J.V. (Y.M.C.A.) de Londono enhavis trafan artikolon de S-ro R. R. Tredgold pri la graveco de Esperanto por la multlanda Y.M.C.A. movado.

Croydon.—La 25an de Junio pli ol kvardek gesamideanoj partoprenis en la bela ekskurso tra Shirley, Addington Hills kaj Croyhamhurst, kiun organizis S-ro L. Louis, sekretario de la ĉi tiea grupo. Per la gastameco de S-ro Louis la ekskursintoj poste havis la plezuron kune vespermanĝi en lia domo, kie gaja interbabilado kaj amuziĝado finis tre sukcesan (malgraŭ la iom pluvema vetero!) tagon.

La **Emmanuel** Klubo organizos *ekskurseton* sabaton, la 3an de Septembro, al la Palaco de Kolonelo North, Eltham. Ekiro de Camberwell-green je la 3a p.t.m. Veturo per tramo ĝis Lee-green. Teo ĉe Avery-hill, Eltham, je 5.15a. Tuta kosto ne pli ol 1s. 6p. Esperantistoj kaj ne-Esp-oj kore invitataj. Partoprenintoj lastan jaron certe venos denove. Aliĝontoj bonvole sciigu la sekretarion nepre antaŭ la 26a de Aŭgusto.

Harrow.—Laŭ invito de la Harrova Societo, gesamideanoj el Londono, St. Albans kaj Watford vizitis la urbon je sabato, 9a de Julio. Antaŭ kaj post temanĝo en la King's Head Hotel oni trapromenis kun granda plezuro la pitoreskan urbon kaj ĉirkaŭantan kamparon, multe ĝuante la belajn vidaĵojn pro kiuj la regiono estas tiel rimarkinda. Poste komenciĝis tre agrabla kaj neformala kunveno, ĉe kiu F-inoj Summers kaj Neal, ankaŭ S-roj Young kaj Godman kantis, S-roj Fairman kaj Fulcher deklamis, kaj F-ino Durieux kaj S-ro White paroladis. Oni speciale ĝuis la simpatian paroladon de F-ino Durieux, sperta Esperantistino el Lille. S-ro White amuze priskribis viziton al Parizo kaj la bonkoran akcepton al li faritan de francaj samideanoj. Parolante pri la propagando en Harrow, S-ro Long, sekretario de la tiea societo, rimarkigis, ke la lokaj skoltroj tre interesiĝas pri la lingvo, kaj konsilis, ke oni ĉie propagandu inter tiaj knabaroj, ĉar ili ne nur lernas la lingvon sed ankaŭ efike disvastigas niajn ideojn inter gepatroj kaj amikoj.—B. E. L.

Londona Klubo.—Lastan monaton la Liverpool anoj kunvenis por adiaŭi sian plej amatan amikinson, F-inon Margaret L. Jones, kaj la 1an de Julio oni havis la honoron akcepti ŝin, kiel S-inon Blaise, en la Londonan Esperantistaron, kaj fari al la geedzoj donacon. La prezidanto, S-ro Moscheles, faris tre afablan kaj konvenan parolon, formale farante la donacon, kiu konsistis en temaŝino kaj kuka plado. Poste S-ino Blaise parolis, dankante en plej ĉarma maniero por la donacitaj objektoj, kaj por la sentoj, kiujn ili montris. Finante, ŝi invitis la klubanojn viziti ŝin en ŝia nova hejmo, kiun oni certe faros, sed espereble ne ĉiuj samtempe! Al la Geblaisoj, se oni povas uzi la esprimon, ĝojan estontecon!—Dum la nuna libertempa sezono oni ne aranĝas difinitan programon, sed okupas sin per ekzerciĝado en la konversacio, kaj la akceptado de la alilandaj samideanoj vizitantaj Londonon. La 8an de la monato, S-ro F. A. Wehinger, la prezidanto de la klubo en Davos, Svisujo, parolis en tre flue kaj bona stilo pri sia lando, traktante ĝin de diversaj vidpunktoj,

ĝiaj lingvoj, vidindaĵoj, k.t.p., kaj speciale pri sia propra urbo, la fame konata Davos, kiun tiom da personoj el ĉiuj partoj de Eŭropo vizitas ĉiujare. Li ilustris sian parolon per multaj belaj fotografaĵoj de si faritaj, kiun li pasigis inter la ĉeestantoj. La saman vesperon oni havis la plezuron vidi Pastron *Innokentij Serishev* kaj lian fratinon, el urbeto proksime al Ĉita, en Transbajkalo, Siberio. La pastro estas la tiea paroĥestro, kaj parolas nur ruse kaj esperante, kaj kvankam li nur lernis la lingvon dum tri monatoj, ni povis facile interparoli kun li. Lia nuna vojaĝo estas lia unua vizito ekster Siberio. — Oni havas la plezuron anonci, ke F-ino D. E. Bellamy, *Fox Hill Lodge, Upper Norwood, S.E.*, konsentis akcepti la oficon de kasisto al la klubo. Interesatoj bonvole notu.—A.

London Teachers' Association.—7an de Julio; Okaze de la kunveno ĝenerala de tiu Asocio, en la Memorial Hall, Farringdon-street, tre interesa parolado de nia malnova amiko D-ro J. C. O'Connor. La Doktoro, unu el kies plej ĉefaj deziroj estas Esperantistigi kiel eble plej multe da instruistoj, tiel gravaj por nia afero, klarigis al la granda aŭskultantaro kun sia kutima trafeco kaj bonhumoreco la simplan mekanismon de Esperanto, kaj ĉiu ĉeestanto videble tre ĝuis tiun tre agrablan "unuan lecionon." La prezidanto de l' kunveno, S-ro Mortimer, poste parolis. Li diris, kiel li mem proprasparte varbiĝis al Esperanto, vidante, eu iu Internacia Kongreso de la Morala Instruada Ligo en Londono, amikon Esperantistan lian interparoli Esperante, kun flueco kaj je evidenta reciproka ĝojo, kun delegitoj de preskaŭ dek diversaj nacioj. Li varme instigis ĉiun instruiston, lerni kaj lernigi Esperanton. Paroladis ankaŭ D-ro Pollen. Kelkaj samideanoj ĉeestis kaj helpis per disdonado de propagandiloj. Espereble la intereso tiel lerte vekita ĉe tiu grava Asocio, kiu kalkulas pli ol 20,000 membrojn, multe helpos la iaman enkondukon de Esperanto en la lernejojn. Ĉiu, kiu havas instruistojn kiel amikojn, ne forgesu atentigi ilin pri la diversaj gravaj sciigoj, donitaj en tiu rilato sur aliaj paĝoj de ĉi tiu numero.

Norda Stelo.—29an de Junio: Ĉiujara ĝenerala kunveno. Prezidis S-ro G. L. Browne kaj faris mallongan raporton pri la progresado de la afero. Oni decidis, ke la anoj dum la someraj monatoj kunvenu en kamparaj lokoj ĝis la 21a de Septembro, kiam denove komenciĝos la kutimaj kunsidoj ĉe 106, Fortess-road. Kiel kasiston oni elektis unuanime S-ron Baldwin, anstataŭ S-ro Anderson, eksiginta.

La 4an de Julio la klubo festis per vistvespero la trian datrevenon de sia naskotago. Partoprenis 88 personoj. La premiojn gajnis du ne-Esperantistojn, kiuj ricevis kiel premion libron pri "International Language" de J. W. Clark. Tre sukcesplena afero!—La unua kunveno de la kvara jaro okazis lundon, la 11an de Julio. Laŭ la raporto de la sekretario pri la pasinta jaro, la nombro da membroj pligrandiĝis kaj ankaŭ la meznombro da ĉeestantoj ĉe la kunvenoj. La prezidanto faris paroladon pri tiu formo de la religio kiu ĉefe koncernas la Esperantistaron: la feliĉigo de la Homaro—kaj li petis, ke ĉiu membro estu iom sindonema kaj faru ion por tiu celo, la celo de Esperanto. — Ĉiuj oficistoj estis reelektitaj kiel antaŭe.

Norwood.—La *Norwood News* de Julio 9a presis interesan intervjuon kun F-ino D. Bellamy, komitatano de la loka Publika Biblioteko (kaj la fervora kasistino de la Londona Esperantista Klubo), pri la progresado de nia movado.

Sutton.—30an de Junio: Ĉiujara ĝenerala kunveno. Tre kontentiga raporto de la agema sekretario, S-ro L. C. Andrews. La nombro de membroj preskaŭ duobligis; oni aranĝis amikajn kunsidojn kun aliaj samregionaj grupoj; oni faris viglan kaj tre sukcesantan propagandon ĉe la Polico (rezultis speciala kurso

Esperanta, kiun partoprenis 12 policianoj), ĉe la Knabaj Skoltoj (ankaŭ kurso), inter knabaj kaj knabinaj lernejoj, inter Preĝejanoj, ĉe la Poŝtoficejo, la "Sutton School of Languages," la "Adult School" kaj la "Boys' Life Brigade," k.t.p. Dum la jaro la sekretario ricevis pri Esperanto ĉirkaŭ 150 leterojn kaj 120 poŝtkartojn demandajn. Krom tio, diversaj membroj akiris la diplomon de la B.E.A., du kun honora mencio. — Entute, tre sukcesa jaro, pri kiu ni kore gratulas ĉiujn kunlaborintojn. Ni deziras al ĉiu alia grupo en Britujo, ke ĝi povu sukcese ĝin imiti, kaj rekomendas al ĉiu la fervorajn vortojn per kiu S-ro Andrews finas sian viglan raporton: "La ĉefa afero estas, ke ni devas, kune kaj aparte, propagandi eĉ pli fervore kaj entuziasme ol iam antaŭe, kaj se ĉiu ano aŭ anino propagandos, ĉie, ĉiel kaj ĉiam, ni certe havos eĉ pli sukcesan jaron, ol estis la lasta."

Wimbledon.—Ni ĝojas saluti *Holo*, la viglan ĵurnaleton de la Wimbledon'a Grupo. La nova kolego, kiu aperas ĉiumonate en ok-paĝa formato bone hektografite, celas esti informilo inter la grupanoj, kaj helpi la disvastigadon de Esperanto. Inter la artikoloj ni rimarkis interesan raporteton pri la Kongreso en Cheltenham, de la plumo de samideano Kolonelo W. W. Gale, prezidanto de la Wimbledon'a Grupo. La redaktoro estas nia fervora amiko S-ro William W. Hide, kiun ni kore gratulas pri la bonstileco kaj freŝa intereseo de lia ĵurnalo. Longe ĝi prosperadu por la bono de nia afero! — Ankaŭ la *Wimbledon and Merton Recorder* regule enpresas ion pri Esperanto.

Oportuna Kunbabilejo.—Esperantistoj aŭ Esperantistinoj, kiuj deziras bonan lokon por interparoli kun amikoj, por ĝui bonan teon, k.t.p., devus viziti la novan vegetaran *Food Reform Restaurant* en Furnival-street, Holborn, E.C. Oni ĵus rekonstruigis la tutan restoracion, kaj instalas la plej modernan kuirilaron. Ĉiuj ĉambroj estas tre komfortaj kaj belstile ornamitaj. Oni havas sidlokon por pli ol 300 personoj. La plejmulto el la ĉambroj estas lueblaj vespere por kunvenoj, festoj, k.t.p. Inter la gazetoj sur la tabloj troviĝas *THE BRITISH ESPERANTIST*. Esperantistoj, kiuj vizitos la restoracion vendredon vespere por preni teon antaŭ la kunveno de la Londona Klubo, ordinare trovos tie areton da samideanoj.

LA PROVINCOJ.

Birmingham.—A long article on the history of Esperanto appeared in a recent number of the local theatrical paper, *The Owl*.

Burnley.—18an de Junio: Sukcesa festeto kaj ekskurso Esperantista ĉe Touconely Hall. Partoprenis samideanoj el Burnley, Hebden Bridge, Accrington, Blackburn, Rishton kaj Clayton-le-Moors.

Dewsbury.—12an de Junio: S-ro W. Atkinson (blindulo) legis, ĉe la "Friends' Adult School," lerte verkitan tezon pri Esperanto, kaj multe interesigis sian aŭdantaron pri nia movado. — 13an de Junio: Parolado pri Esperanto en la "Co-operative Hall," antaŭ la Kooperativa Virina Gildo, de S-ro E. Crawshaw. Multaj poste petis informojn.

Keighley.—La grupanoj ĉi tie havis plezurigan surprizon la unuan semajnon en Julio, ricevante vizitojn de Esperantistoj: S-ro Sach el Croydon, kiu biciklis en la Lagan Regionon, kaj F-ino Grant el Londono, kiu pasigis libertempon en Ilkley, ankaŭ F-ino Parker, el Shipley. Oni esperas, ke aliaj samideanoj sekvos la ekzemplojn de tiuj amikoj, kiam ili pasos tra Keighley.

Mirfield.—4an de Junio: Tre sukcesa pikniko ĉe Broad Oaks. Partoprenis pli ol 87 geesperantistoj el Leeds, Bradford, Huddersfield, Halifax, Wakefield, Shipley, Brighouse, Hebden Bridge, Dewsbury kaj Mirfield. Inter la kompanio estis tri blinduloj Esper-

antistoj, ankaŭ samideano S-ro Luczenbacher el Hungarujo.

Morecambe.—S-ro T. R. Ogden, el Wigan, restados libertempe en Morecambe de la 30a de Julio ĝis 13a de Aŭgusto. Lia adreso estos 41, West-end-road, W.E., kie li ĝojos renkonti samideanojn, kiuj ŝatus paroli en aŭ pri Esperanto.

Plymouth (La Tri Urboj).—Bone progresadas nia afero ĉi tie. Dum la pasinta monato oni sukcesis enkonduki Esperanton en la Kooperativan Societon; la Komitato Kooperativa permesas al ni la uzon de ĉambro senpage, kaj ili anoncas la kurson en sia monata ĵurnalo *The Record*. Ĉar la Kooperativa Societo loka estas unu el la plej grandaj Kooperativoj en Britujo la samideanoj el tio esperas bonajn rezultatojn. Nun okazas en la "Tri Urboj" du kursoj ĉiusemajne, unu ciumarde ĉe la Kooperativejo, Frankfort-street, Plymouth, alia ĉiumerkrede ĉe "The Welcome," Fore-street, Devonport. La *Western Independent* daŭrigas ĉiusemajne publikigi lecionojn. La klubanoj ankaŭ promenas ĉiusabate parolante nur Esperante. Oni tre kore invitas samideanojn vizitontajn al niaj urboj ĉeesti. —FEANO.

Portsmouth.—La kursoj jam finiĝis. Alvenis la somero, kaj alvenis kun ĝi bonegaj okazoj por propagando en la ĉirkaŭaĵoj! S-ro Mare aranĝis programon sukcesindan. Oni esperas, ke membroj regule ĉeestos la grupkunvenojn dum la sezono venonta.—P. W. H.

Torquay.—Kvankam Torquay ne posedas efektivan grupon, tie floradas tamen la vera Esperanta spirito, pri kiu vizitantino ĵus reveninta hejmen plezure povas certigi. Ŝi alvenis tie malsana kaj tute nekonata kaj en tiuj cirkonstancoj ne estas mirinde, ke ŝi antaŭenvidis, ke ŝi devos pasigi la tempon iom malgaje; sed tute ne, ĉar tuj post la alveno venis al ŝi Esperantistinoj kaj de ili kaj ilia instruisto, S-ro R. Sharpe, ŝi ricevis ĉiajn afablaĵojn kaj la plej koran akcepton. Tagon post tago iu samideano vizitis ŝin por legi aŭ interparoladi kaj el tiuj vizitoj, precipe pri la elparolado pri kiu S-ro Sharpe estas tiel lerta klariganto, ŝi ricevis ne nur plezuron, sed multe da profito. Torquay estas belega marurbeto, kaj pro tio kaj la supre montritaj bonaĵoj Esperantistoj, kiuj venos tien por pasigi libertempon, troviĝos en vera paradizo. — Depost Esperanto-Tago en la Blanka Urbo, la Torquay grupo pligrandiĝis je 8 membroj, kaj earbis unu pluan anon al la B.E.A. (entute la 16an).

SKOTLANDO.

Edinburgo.—La vigleco de la Edinburgaj Esperantistoj en Julio montriĝis precipe sur kampoj kaj montoj. La nelacigebla estro de la Vagada Klubo, S-ro Whitehead, aranĝis belan ekskurson je la 2a al Crichton Kastelo, kiam pli ol 30 ĉeestis. En la meznokta rampado sur la Pentlanda Montaro, je la 9a, 32 partoprenis. La grimpantoj atingis la plej altan montpinton (1,800 futoj) je la 3a matene, kaj sin preparis restadi tie ĝis la sunleviĝo, sed la malagrableco de subite aperantaj ĉasgardistoj devigis la kompanion malsupreniri pli frue, ol ĝi intencis. Tamen, ĉar la nokto estis belega kaj la aero dolĉa, la marŝado estis tre ĝuata, kaj la spirito de la marŝantoj leviĝis kiam, dank' al la antaŭpripensoj de S-ro Whitehead, matenmango troviĝis ĉe la gastama tablo de S-ino Loudon, ĉe la piedo de la monto.

LA FEDERACIOJ.

La Nordorienta Gruparo vizitis Durham — la katedralan urbon — sabato, la 25an de Junio, por unu el du someraj ekskursoj. Ĉirkaŭ kvindek aŭ sesdek personoj ĉeestis, kun reprezentantoj el la jenaj grupoj: Newcastle, Gateshead, Middlesbrough, Stockton, West Hartlepool, Darlington, Blyth kaj Blackhill. Posttagmeze Pastro W. J. Wingate, el South Hetton, estrigis kaj parolis de tempo al tempo en la freŝa aero pri la

lokaj interesaĵoj. Kompreneble tion la vizitantoj tre multe ĝuis, kaj post agrabla temaĝo kaj mallonga kunsido en antikva domo apud la rivero la feliĉuloj promenadis tra la stratoj kaj entuziasme propagandis. Kelkaj gesinjoroj remis sur la rivero, kaj montris la verdan standardon ĉe la antaŭparto de la boatoj. — Dum la monato de Septembro okazos plua ekskurso, al la marborda urbo *Whitley Bay*. Oni esperas, ke la elekto de ĉi tiu plezurejo certigos sukcesplenan festeton.

PLIGRANDA BRITUJO.

Brisbane.—*The Australian Esperantist* anoncas, ke Ĉefministro la Hon. W. Kidston donis permeson por la uzado de Esperanto kiel korespondilo en la Kvinslanda registara "Intelligence and Tourist's Bureau" (Fako de Ĝeneralaj kaj Turismaj Informoj), kie la ĉefkomizo nun komencis studi la lingvon. Oni memoros, ke la Novzelanda Registaro ankaŭ jam de multaj monatoj simile permesis la uzadon de Esperanto en sia "Informa Fako."

Kaplano.—El ĉiuj landoj Sudafriko estas la sola, kiu restas preskaŭ netuŝita de nia movado. Tial ni legas kun granda plezuro en la *Cape Times* raporton pri la fondo de grupo en Cape Town. Ekzistas jam de du jaroj grupoj en DURBAN (Natalo), PRETORIA (Transvalo) kaj WELLINGTON (Kaplano). Sed en Cape Town, la plej fama kaj plej malnova urbo sudafrika, troviĝis ĝis nun nur privataj Esperantistoj. La estraro de la nova grupo konsistas el prezidanto, S-ro Pastro Parkhurst; sekretario, S-ro Abrahams; help-sekretario, S-ro Herman. Laŭ la propono de S-ro Clark el Wellington, oni decidis komuniki kun la tri aliaj grupoj, por ke efektiviĝu unuiĝo. Espereble okazos baldaŭ la unua kongreso sudafrika.—En DURBAN antaŭnelonge okazis speciala amikeca festo de la Esperantistoj. La grupanoj fervore propagandas per la gazetaro, kaj vigle interrilatos kun la ceteraj afrikaj grupoj.

Stelo de l' Maro.—Ci tiu estas la tre taŭga nomo de grupeto Esperantista, starigita sur la vaporŝipo "Orsova" dum ties ĵusa vojaĝo de Fremantle (Okcidenta Aŭstralio) ĝis Londono. Fondinto kaj prezidanto ĝia estis S-ro J. Skurrie, samideano el Coolgardie, W.A., post publika parolado de li farita sur la ŝipo. La grupanoj kunvenis dufoje ĉiutage dum la vojaĝo, kaj sufiĉe lertiĝis pri la lingvo: ili konsistis el kuracisto, du instruistinoj, aktoro kaj aktorino, servistino, inĝeniero, kaj kelkaj laboristoj. Sendube la semo tiel semita naskos bonan rikolton!

Sydney.—La Sydney'a Klubo Esperantista daŭre progresas. La grupanoj nun kunvenas ĉiumarde; okazas ankaŭ neoficialaj kunvenetoj en la Botanikaj Ĝardenoj por babilado kaj interamikiĝado. La vizito de D-ro Pollen en Marto ekscitis novan intereson pri nia afero. De la tempo kiam la ŝipo alproksimiĝis la kajon kaj la entuziasma Doktoro elpendis sian verdan standardon, ĝis lia foriro el la stacidomo, kie li propagandis inter la fervocistoj, liaj klopodoj estis senĉesaj. Li ĉeestis ĉe la semajna kunveno kaj faris paroladon, kaj diris vortojn de konsilo al la geanoj, kiuj multe ilin ŝatis. La 21an de Aprilo la Doktoro, kune kun S-roj Wallace, Collingridge, Gadsden kaj S-ro Watson, delegito de la U.E.A., antaŭmetis la meritojn kaj utilecon de nia lingvo antaŭ la Sub-sekretario de Publika Edukado; kaj vespere la Doktoro paroladis antaŭ aŭdantaro de pli ol 200 inteligentuloj en la Reĝa Ĉambrego. Ĉiuj ĝuis la humoraĵojn kaj rakontojn de liaj travivaĵoj en lia vagado ĉirkaŭ la mondo kiel apostolo de Esperanto, kiel ankaŭ la kantojn kaj deklamojn esperante faritajn de la ĉi-tieaj geesperantistoj. Oni esperas bonajn rezultatojn pro la penadoj de la Doktoro, kiun oni trovis entuziasmulon kaj vera "bravegulo."—H. GADSDEN, Sekretario de la S.K.E.

Council Meeting, B.E.A.

Held at the offices of the Association on Monday, July 11, Dr. Pollen in the chair. Present: Messrs. Akerman, Browne, Butler, Chatterton, Fairman, Honeysett, Kalisky, Mudie, Phillimore, Rolston, Sheehan, White, Dr. Clark, Colonel Gale, Mrs. Cox, Misses Holmes, O'Brien, Schafer. In attendance; Messrs. Mann, Millidge, Wackrill, and the Secretary.

Councillors.—It was reported that the Rev. A. J. Edmonds had resigned his office as Ordinary Councillor, and it was resolved to appoint Mr. J. C. Flügel, of Reigate, to the vacant office, as he had obtained the next largest number of votes at the last ballot election.

Fourth British Congress.—A letter was read from the Secretary of the Nottingham Esperanto Society provisionally inviting the Association to hold the Fourth British Congress in Nottingham. The President also reported that he had received a similar invitation from Mr. J. A. Gill, of Tunbridge Wells. After a short discussion, the following resolution was carried:—

"That invitations for the Fourth British Congress be considered and voted upon by the October Council Meeting of the B.E.A., and that a postal vote of the full Council be taken previous to such meeting."

Nomination of Council.—Mr. Honeysett submitted his suggested additions to the Bye-Laws in reference to the nomination of Council. After full discussion of the proposals the new Bye Laws were approved and passed as follows:—

(h) The list directed to be submitted to the Council under Section 1 shall consist, in addition to the names of the Delegate Councillors, of such other names as may be submitted to the secretary during a period at least two months in duration, to be determined by the Council and announced in the Journal.

(i) Each such nomination must be in writing; be supported by the signatures of at least two Corporate Members in addition to that of the proposer, and must be accompanied by a statement signed by the candidate that he is willing to accept the office of Councillor if elected.

(j) No nomination shall be accepted which contains the name of any member whose subscription remains in arrears at the conclusion of the period fixed for nomination.

(k) The list directed to be prepared under Section a shall include all such valid nominations, and no additions shall be made to the same unless the number of names received shall not have amounted to two-fifths more than the number of vacancies, and in such case the Council may add a sufficient number of names to make good the deficiency.

(l) The list to be prepared under Section g shall be subject to the procedure above specified except that nominations shall only be accepted from Fellows, and that only one seconder shall be required.

(m) The ballot lists issued for voting purposes shall state the names of the proposers and seconders.

Associates.—A suggestion from Miss C. M. Holmes for the formation of an "Esperanto Associate League" was read to the meeting. After a short discussion it was decided to refer the matter to the Propaganda Committee, with instructions to report thereon to the next Council meeting.

Members in Arrear.—A list of members in arrear with their subscriptions for the year 1909-10 was submitted, and it was decided that a further circular be sent calling attention to the overdue subscriptions, and asking for payment also of the amounts due in respect of the current year.

Of Interest to Teachers.

An American Opinion.

The School Review for June contains an interesting report to the Commissioner of Education of the United States Government, Washington, by his official representatives at the Fifth Esperanto Congress in Barcelona last September. Many significant facts are adduced which show the remarkable progress Esperanto is making. The report states:

"There is every indication that this movement has gone beyond the period when it could be called a 'fad,' has passed through the stages of ridicule and active opposition, and is to-day something to be seriously considered...

"The numerous practical uses to which Esperanto has already been applied indicate not only the feasibility but the importance of systematic instruction in the language in our public schools... Experiment shows that a child can learn to read, write and speak Esperanto in less time and with greater ease and accuracy than one of the national languages, and many educators urge that the pupil should be taught the international language first of all. The fact that to the grammatical rules laid down there is not an exception, and that there is not an irregular word in the language, makes it possible for the young students to learn it readily, and to lay a solid foundation for future language study without the perplexing confusion of difficulties found in the languages usually chosen...*

"Certain French and German educational institutions are using Esperanto as a means of teaching foreign pupils the national languages; and there is also a constantly increasing number of young Europeans visiting foreign countries for purposes of study, who not only make all arrangements through Esperanto correspondence, but take lodgings in Esperanto-speaking families, thus making practical use of the language as a means to the end they have in view. Esperantists of different nationalities are even exchanging their Esperanto-speaking children for the summer months, and the young people thus gain actual experience with a foreign language in a foreign country at no expense except for foreign travel."

In conclusion, the representatives submit: "That, in view of these facts and the fact that the young people of the United States appear to be behind their European contemporaries in knowledge of Esperanto, the educational authorities of our various State Governments should be urged to take immediate steps to introduce instruction in the language into all high schools and upper grades of the grammar and evening schools."

Reprints of the full report may be obtained from either of the representatives, HERBERT HARRIS (730, Congress-street, Portland, Maine) and Mr. EDWIN C. REED (Chamber of Commerce, Washington, D.C., U.S.A.).

Esperanto in the Danish Schools

A recent number of *La Mevo* has an interesting article by Miss Margrethe Noll on the successful propaganda now being made for Esperanto in the Danish schools. For some time past several *samideaninoj* have been devoting their energies specially to teaching Esperanto to children in COPENHAGEN and the provinces. The youngsters all show a lively interest in the work, and pick up the language with remarkable quickness. Gradually, through the children, the parents are

* It will be remembered in this connection that Professor J. W. B. Mayor, of Cambridge University, said: "As a first step to other languages, one so simple, so uniform, with such a richness of vowel sounds as Esperanto will be invaluable, especially for English people. At five, children should learn Esperanto, and then pass to French, Latin, German, Greek, in this order."

being interested, and finally the school authorities. In the majority of cases lessons are first given privately by the governesses of the various schools, who report that the children who are learning Esperanto invariably show in a very short time a marked improvement in the acquirement and mastery of their own language. The school-children are so keen to learn, it appears, that there is no difficulty in making up good classes. When Mrs. Astrid Rasmussen recently announced that she was going to give lessons in Copenhagen, some sixty boys and girls immediately presented themselves, and when it was known that only thirty-one could be admitted there was great disappointment among the rest, to be changed subsequently to gladness when the chosen ones began themselves to teach their less fortunate comrades! In ODENSE, forty came forward for a class which had to be limited to twenty. In AARHUS also there is a girls' class of thirty-five pupils. Very useful work, too, has been done by Mrs. Lovgreen, who has been travelling from town to town giving lessons. Last winter she taught children in ESBJERG, RIBE, VARDE and NORDBY, and lately in FREDERICIA and MIDDELFART. This is the way to get Esperanto introduced into the schools; and we heartily commend to *samideaninoj* in England the example of their Danish sisters. *Antaŭen al la laboro!*

Esperanto in French Schools.

To the Editor of THE BRITISH ESPERANTIST.

DEAR SIR,—Below I give an extract from one of my French correspondents' letters. I think it will interest my fellow-readers as showing the progress our language is making in France.

"Another piece of good news. You perhaps know that France is divided into 'départements,' as England is divided into 'counties.' Each département is administered by a prefect, who lives in the prefectural town. Each département in turn is divided into 'arrondissements,' or districts, and each district is administered by a sub-prefect. Finally, every arrondissement is divided into 'cantons,' sub-districts, so to speak. In every canton, once in four years, a ballot is taken to elect a 'councillor,' the councillors meeting every four months to discuss the affairs of the district. These district councils make certain official proposals, which are subsequently brought forward by members in the 'Chambre des Députés,' the French House of Parliament.

"Reading the *Journal d'Amiens* lately, I had the pleasure of seeing in the minutes of the last meeting of the *Amiens District Council* the following report: 'Introduction of Esperanto into the programmes of Lycées, Collèges, and Normal Schools (these latter are training colleges for teachers). MM. Brassart and Dargent propose that the following resolution be adopted:

"Whereas Esperanto, the future universal language, is spreading in almost every European nation, and is more easily learnt and pronounced than any other foreign language; whereas it has been put to the test at the Barcelona Congress, where individuals of every nationality fully understood one another by means of the same; and whereas the diffusion of Esperanto is a world-wide boon facilitating international relations, the Council expresses its desire that the Minister of Public Education initiate the introduction of the language, as a facultative subject, into the programmes of Lycées, Collèges, and First-grade Normal Schools.

"This resolution was passed."

From a letter received by me from S-ro L. Bouvier, Place du Marché, Poix, Somme, France.—Yours faithfully,
W. H. HIRST.

Fresh Fields to Conquer.

The following list includes all important places in Britain of over 50,000 inhabitants in which there is not at present a B.E.A. Esperanto Club. The *Central Propaganda Committee* recommends these towns to the attention of propagandists and lecturers, and will be pleased to receive additional names for the lists of Esperantists in these places already in its possession. In each of them there are already sufficient Esperantists to form a group or class.

	Approx. Population, in Thousands.
Cardiff	164
Aberdeen... ..	153
Oldham	137
Blackburn	128
Southampton	105
Swansea	95
Wolverhampton	94
Northampton	87
Chatham and Rochester	71
Newport, Mon.	67
Warrington	64
Grimsby	63
Wigan	61
Rotherham	54
Yarmouth	51
Burton-on-Trent	50
Lincoln	50

Any information or inquiries to be addressed Secretary, C.P.K., at B.E.A. Offices, who will also now be glad to receive reports from all local "Korespondistoj."



The Examinations Committee begs to announce that on Monday, September 26, at the offices of the Association, Museum Station Buildings, High Holborn, W.C., will be held an *Examination for the Preliminary Certificate*, at 7 p.m., and on Tuesday, September 27th, an *Examination for the Advanced Certificate*, at 6.30 p.m. Candidates should intimate as soon as possible their intention to be present.

Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.).

Sub tiu ĉi rubriko oni enpresas malgrandajn anoncojn de tiuj el niaj legantoj, kiuj deziras korespondadi kun alilanduloj. Ĉiu anoncanto devas pagi ses pencojn (25 spesdekojn) por trilinea enpresaĵo kiel sube (pli ol tri linioj po tri pencoj por ĉia komencita linio); ĉiu MEMBRO de la Asocio havas la rajton fari unu enpresaĵon senpage. *Bonvolu skribi legeble, rekte al la Redakcio.*

778. **Pittsburg (Penna.), U.S.A.**—S-ro W. E. Winn, P.O. Box 464, deziras korespondadi kaj interŝanĝi ilustr. p.kartojn kun ĉiulandanoj; preferas kartojn kun portretoj de eminentuloj. Tuj respondos. (72)

779. **St. Peterburgo (Rusujo).**—S-ro S. Petrov, *Njustadsskaja 7 kv. 20*, deziras interŝanĝi poŝtmarkojn, donas rusajn kaj de rusa poŝto en Crete.

782. **St. Dennis (Seine), Francujo.**—F-ino Germaine Séguin, 87, *Rue de la République*, deziras interŝanĝi poŝtkartojn kun siaj samideanoj de ĉiuj landoj. (69)

783. **Sevsk (Orlovskoj gub.), Rusujo.**—S-ro V. Kraŝennikov deziras havi kiel korespondanton studenton el Berlin.

784. **Budapest VII. (Hungarujo).**—S-ino Berta Schwartz, *Rákóczi út 68*, deziras interŝanĝi ilustritajn poŝtkartojn.

785. **Romford (Essex), Anglujo.**—S-ro C. L. Hinton, 5, *Vine street*, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn kun gesamideanoj el Japanujo, Suda Ameriko, aŭ el Filipinaj Insuloj.

786. **Washington (D.C.), U.S.A.**—S-ro B. C. Saunders, 1603, *Third street*, deziras korespondi per poŝtkarto. Tuj kaj ĉiam respondos.

787. **Aldin (via Smyrna), Azia Turkujo.**—S-ro Miltiadhis Psatopaulos deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn kaj leterojn angleskribitajn. Nepre kaj tuj respondos.

788. **Torquay (Anglujo).**—S-ino Berry, "Oakdale," *Hesketh-crescent*, deziras korespondi kun alilandanoj, letere aŭ poŝtkarte.

The British Esperanto Association (Incorporated).

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

EXTRACT FROM RULES.—"If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member."

T. G. BRIGGS, 31, *East street, Horncastle, Lincs.*; G. CLARK, *Northam, West Australia*; Miss I. COLLINS, *Kylemore, Dalrymple road, South Invercargill, New Zealand*; A. CROTHERS, *Mackay P.O., Queensland, Australia*; W. E. CURRIE, *Milton, Otago, New Zealand*; G. DEVALAM, C.M.S. Office, *Palamcottah, S. India*; H. HALL, 205, *Oxford street, London, W.*; C. H. NIELD, 35, *Leaside-avenue, Muswell-hill, N.*; F. RAETHER, 8, *Westminster-place, Ibrox, Glasgow*; W. RILEY, 4, *Whitley-avenue, Blackpool*; G. W. ROOME, B.Sc., 214, *Psalter-lane, Brincliffe, Sheffield*; Miss A. S. SHAPLEY, *Westwood, Spices-road, Exeter*; H. SHAW, *Fernleigh Villa, Lea-brooks, nr. Alfreton, Derbyshire*; Miss A. M. SWAN, 10, *Voila street, Bootle, Liverpool*; Miss E. L. YOUNG, 17, *Avenue-road, Regent's-park, London, N.W.*

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

*Miss LUCY PARKER, *Norwich*; R. FOWLER, R. CLIFFORD, W. J. BUTT, *Bourton-on-the-Water, Glos.*; *D. COLLIER, *Miss A. WALKER, Miss A. DIXON, Miss M. HOLGATE, *Burnley*; T. Y. ANDRO SUNO, *Shanghai, China*.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

Mrs. H. M. EGERTON, *Beverley, Mass., U.S.A.*; Miss C. A. DERBY, *Boston, U.S.A.*; G. W. ROOME, *Sheffield*; R. THORLEY BROWN, *Makvern Wells*; WM. T. CROSSLEY, A.R.C.O., *Bradford, Yorks.*

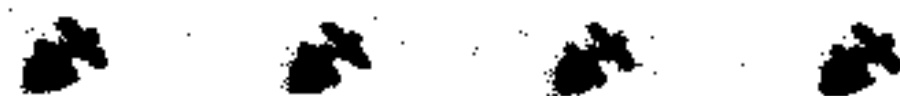
* Denotes that the candidate has passed with distinction.

NEW FELLOWS.

Miss J. FIELDING, *Wellhouse, Golcar, Huddersfield*; A. H. HARRIS, *Council Schools, Newent, Glos.*

NEW DELEGATE COUNCILLOR.

For Bradford.—A. TUKE PRIESTMAN.



Notice is hereby given that the next meeting of the Council of the B.E.A. will be held on Monday, August 8, at the offices of the Association, 133, High Holborn, London, W.C., at 6.30 p.m. Following meeting, September 5.

789. **Landport (Portsmouth), Anglujo.**—S-ro F. A. Jenkins, 15, *Gladstone street*, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn kun alilandanoj. Petas meti la poŝtmarkojn sur la bildflankon; respondos al ĉiuj.

790. **Christchurch (Novzelando).**—S-ro L. B. Andreae, 244, *Manchester street*, deziras korespondadi kun ĉiulandaj geesperantistoj poŝtkarte aŭ letere. Li interŝanĝas poŝtmarkojn kaj ilustr. kartojn kontraŭ poŝtmarkoj.

791. **Fratton (Portsmouth), Anglujo.**—S-ro C. Westgate, 42, *Bishop street*, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn kun gesamideano ĉiulanda. Metu la poŝtmarkojn sur la bildflankon. Ĉiam respondos.

792. **Barcelona (Hispanujo).**—S-ro Ramon Figuerola, *Muntaner 120 Pral 1a*, deziras korespondadi per ilustr. poŝtkarto kaj interŝanĝi gazetojn. Ĉiam kaj tuj respondos.

793. **Canton (Ĥinujo).**—S-ro Lo Tsak-kwan, I.M.C., deziras interŝanĝi ilustr. p.k. kaj p.m. kun geesperantistoj kaj sciigas al siaj gekorespondantoj, ke lia nova adreso estas laŭ supre.

794. **Batumo (Rusujo).**—Leŭtenanto Vadim Semenov, 260 infanteria regimento, deziras interŝanĝi poŝtk. kun kolorigitaj vidaĵoj.

795. **Aldin (via Smyrna), Azia Minor.**—S-ro Geor. Panayotou, interŝanĝas ilustr. p.k. esperante kaj angle, kaj malnovajn p. markojn diverslandajn. Sendu p. markojn en letero rekomendita.